

E. BRANDT

EESTIN SNT:n TALOUDELLINEN KEHITYS



-7586

E. I. BRANDT

(taloustieteiliden kandidaatti)

E. I. BRANDT

EESTIN

SNT:n

TALOUDELLINEN

KEHITYS

EESTIN SNT:n

TALOUDELLINEN

KEHITYS

(TILASTOJA JA FAKTOJA)

211201

TALLINNA

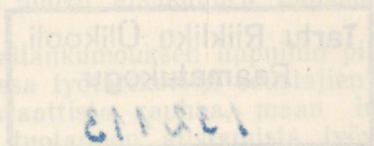
1939

E. I. BRANDT

taloustieteiden kandidaatti

EESTIN SNT:n TALOUDELLINEN KEHITYS

(TILASTOJA JA FAKTOJA)



TALLINNA

1959

E. I. Brandt
Eesti NSV majanduslik areng
(statistikat ja fakte)

EESTIN SNT:n
TALOUDELLINEN
KEHITYS
(TILASTOJA JA FAKTOJA)

Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu

132113

ARHIIVKOGU •

TALLINNA
1979

1. TUOREITA HISTORIANLEHTIÄ

Eestin kansa on joutunut paljon kärsimään, ennenkuin se saavutti nykyisen vapaan ja taloudellisesti turvatun elämän sekä nykyisen kulttuurin.

Emme kuitenkaan syvenny ikimenneisiin vuosisatoihin emmekä ryhdy tarkastelemaan muinaishistorian hautakiviä, vaan aloitamme tarkastelumme tapahtumista, joiden aikalaisia meistä monet ovat.

Lokakuun suuri sosialistinen vallankumous, joka 1917 toimeenpantiin Venäjällä kommunistisen puolueen johdolla, avasi uuden aikakauden ihmiskunnan historiassa.

Lokakuun vallankumouksen lippuihin piirretyt sanat julistivat maassa työtätekevien edustajien neuvostojen valtaa, demokraattista rauhaa, maan luovuttamista talonpojille ja tuotannon alistamista työväen valvontaan. Nämä sanat tulkitsivat arkiihmisten syvimpiä toiveita — heidän, jotka olivat saaneet kärsiä riistoa, kurjuutta, työttömyyttä, nälänhätää ja panna henkensä alttiiksi taistelutantereilla heille vieraiden imperialistien etujen nimissä.

Myös Eestin työtätekevät joukot osallistuivat taisteluun kapitalisteja ja suurviljeliöitä vastaan. Lokakuun sosialistisen vallankumouksen päättyessä voittoon Eestissä julistettiin neuvostovalta, joka vapautti kansan vuossataisesta sosiaalisesta ja kansallisesta sorrosta.

Heti ensipäivistä alkaen neuvostovalta pani Eestissä alulle suuria uudistuksia. Leninin esittämän ja neuvostojen toisen yleisvenäläisen edustajakokouksen hyväksymän maa-asetuksen mukaisesti suoritettiin kartanonherrojen (paronien) maatilojen pakkoluovutus. Kansan

haltuun annettiin yli 2,4 miljoonaa hehtaaria maata. Eestin työtätekevä maanviljelijäväestö vapautui siitä yli 45 miljoonan kultaruplan velasta, mitä se ei ollut kyennyt maksamaan pankeille.

Neuvostovalta kansallisti myös pankit ja kulkulaitoksen. Teollisuuden kansallistamista valmistellen alistettiin tehtaat työväen valvontaan ja säädettiin 8-tuntinen työpäivä. Eestin kansasta tuli maansa valtiias ja se sai reaaliset mahdollisuudet sosialistisen yhteiskunnan rakentamiseen.

Mutta kansa ei saanut kauankaan nauttia rauhanomaisen elämän arvoista, työskennellä omien etujensa mukaisesti ja rakentaa vapaata valtiota. Vuoden 1919 aseellisen maahankarkauksen tuloksena maan porvaristo otti vallan käsiinsä alkaen noudattaa länsimaisten imperialistien etujen mukaista politiikkaa. Tällöin Eestin ja Venäjän välillä jo vuosisatoja vallinneet luonnolliset taloudelliset suhteet rikkoontuivat. Niinpä maa joutui täysin riippuvaiseksi Englannin ja Saksan pääomasta ja Eestistä tuli neuvostovastaisen intervention ponnahduslauta.

Kaiken tämän jälkiseuraukset vaikuttivat erittäin turmiollisesti Eestin talouteen ja kansan elämään. Maan teollisuus lamaantui. Siitä huolimatta vaikka porvarillinen hallitus julisti taistelevansa «kansallisen talouselämän kukoistuksen» nimissä, teollisuustuotanto laski jyrkästi ja työllisyys väheni. Suurteollisuudessa palvelvan työväestön lukumäärä ei koko porvarillisen diktatuurin aikana saavuttanut edes vuoden 1913 tasoa.

Suurin työvoimansupistus tapahtui metalliteollisuudessa: 16 700 työläisestä v. 1913 aina 3800 työläiseen v. 1929. Tämä johtui siitä, että porvarillinen hallitus, jonka noudattama politiikka edellytti Eestin kytkemistä länsivaltoihin alistetussa asemassa olevana maatalousmaana, otti suuntaukseksensa kotimaisen suurteollisuuden tyrehdyttämisen. Tällöin lakkautettiin koko laivarakennusteollisuus, sementtitehdas «Aseri», vaunurakennustehdas «Dvigatel» ja monia muita tuotantolaitoksia. Vuonna 1913 sähkökonetehtaalla «Volta» oli 1500 työläistä, mutta vuoteen 1937 mennessä oli jäänyt jällelle vain 50. Muut konerakennustehtaat, esim. «Ilmarine»,

«Frans Krull» ym., supistivat tuotantonsa moninkertaisesti. Myös kutomoteollisuustuotanto supistui huomattavasti.

Työttömyys lisääntyi maassa. Työttömien lukumäärä Eestissä nousi 1933 mennessä kansantalousministeriön tietojen mukaan 25 000-een. Antaaksemme selvän kuvan siitä, miten suuri merkitys näillä luvuilla oli näin pienessä maassa, mainitsemme, että koko Eestin senaikaisessa keskisuudessa ja suurteollisuudessa työskenteli kaiken kaikkiaan n. 30 000 henkeä.

Niihin aikoihin, kun Eesti kuului Venäjään, se oli verrattain kehittynyttä teollisuusseutua. Nyt siitä tehtiin länsimaille maataloustuotteita ja maatalousraaka-aineita toimittava lisäke. Mainittakoon, että ensimmäisen maailmansodan alkaessa teollisuuden osuus oli maan kokonaistuotannosta kaksi kolmannesta ja maatalouden osuus yksi kolmannes. Vuonna 1929 teollisuuden osuus supistui kuitenkin jo 20 prosenttiin maataloustuotteiden osuuden noustessa samanaikaisesti 80 prosenttiin.

Maareformi muodostui ensiaskeleeksi tiellä, jonka tarkoituksena oli Eestin muuttaminen länsivaltoja palvelevaksi maatalous- ja raakaaineliskkeeksi. Suurtilallisten maanomistusoikeus, jonka Lokakuun vallankumous oli kumonnut, astui nyt jälleen voimaan. Täydellinen paluu entiseen ei kuitenkaan käynyt päinsä. Porvariston oli pakko tehdä myönnytyksiä maanviljelijäväestölle ja suorittaa maa uudistus.

Perustava kokous hyväksyi lokakuun 10 päivänä 1919 maareformilain, joka loi porvarillisen maa uudistuksen pohjan. Tämän lain mukaisesti säädettiin valtion maat, joihin liitettiin myös aikaisemmin kartanonomistajille (saksalaisille paroneille) kuuluneet maat. Valtiolle eroitettiin 2 346 494 ha eli 96,6% suurtiloista. Suurmaanomistajilta otetun maan saantiin olivat etuoikeutettuja Neuvosto-Venäjän vastaiseen interventioon osallistuneet kansalaiset.

Vuoteen 1929 mennessä maita jaettiin n. 600 000 ha ja muodostettiin yli 46 000 uutta talonpoikaistaloutta. 20 000 uudistilaa sai näistä maista vain 73 000 ha eli keskimäärin vajaa 4 ha tilaa kohti. Kymmenettuhannet

perheet pysyivät maauudistuksesta huolimatta entiseen tapaan maattomina. Maan valtaosan kuuluttua maa-reformilain edellä kartanonomistajille se siirtyi reformin jälkeen pääasiallisesti kulakeille.

Porvarillisen Eestin maatalous koki suuria vaikeuksia. Sen ajoittainen vilkastuminen oli väliaikaista ja konjunktuuriluontoista.

Tietty mielenkiintonsa tässä valossa on seuraavalla tilastolla:

**Maatalouden kokonaistuotannon arvo
(milj. kruunuissa vastaavien vuosien hinnoissa)**

	1928/1929	1932/1933	1937/1938
Maanviljelystuotanto . .	106,0	64,2	100,0
Karjataloustuotanto . .	150,8	69,1	116,5
Maanviljelys- ja karja- taloustuotanto yhteensä	256,8	133,3	216,5

Tähän voidaan vielä lisätä, että vuonna 1937/1938 suhdanteet olivat korkeimmillaan.

Porvarillisen Eestin maatalouden alistaminen halpoja meijerituotteita ja ennenkaikkea voita tarvitsevien länsivaltojen palvelukseen muutti huomattavasti maataloutta tehden sen yksipuoliseksi.

Maailman markkinoilla Eestin oli pakko hyväksyä ulkolaisten suuryhtymien sille sanelemat hinnat. Tämä vaikutti turmiollisesti työtätekevän maanviljelijäväestön asemaan. Tuhannet pientaloudet joutuivat pakkohuuto-kauppojen uhreiksi. Samanaikaisesti porvarillinen hallitus tuki kaikin tavoin kulakkeja, jotka puolestaan olivat porvarillisen järjestelmän tukipylväitä maaseudulla. Nämä kulakkitaloudet omistivat 1939 yli 50% koko maasta, 80% kaikista maatalouskoneista ja niiden osalle lankesi 65% maatalouden kokonais- ja 78% sen tavara-tuotannosta.

Voisi esittää paljonkin tilastotietoja, jotka kuvaavat sitä vaikeata tilaa, joka vallitsi silloin maassa. Kuitenkin sitä luonnehtivat ehkä parhaiten kansan, siis laajojen työtätekevien joukkojen asema ja ne mahdollisuus-

det, joita kansalla oli kaikkein välttämättömpien tarpeitten tyydyttämiseen.

Nämä silloiset «mahdollisuudet» olivat seuraavalaiset.

Työttömyys lisääntyi kaupungeissa jatkuvasti ja jokaista tuotannon palveluksessa olevaa työläistä kohden löytyi toinen työläinen, joka turhaan etsi työtä, tietämättä, millä ja miten turvata perheensä toimeentulo.

Puute alkoi maaseudulla käydä entistä suuremmaksi. Yli 75-prosentilla kaikista niistä pienviljelijöistä, jotka omistivat maata yhdestä viiteen hehtaariin, ei ollut siihen aikaan hevosta. 24 prosentilla näistä talouksista ei ollut edes lehmää. Puute ajoi työtätekeviä kulakkien orjuuteen. Lähes 60 prosenttia maan talonpoikaistalouksista rasittivat 30-luvun lopulla velat. Näitten velkojen yhteissumma nousi 1940 mennessä 150 miljoonaan kruunuun, mikä arvoltaan vastasi suunnilleen 70 prosenttia koko siitä maatalouden kokonaistuotannosta, mikä saavutettiin konjunkttuurisuhteessa parhaana vuonna 1937/1938.

Tällaiset olivat kansalliset etunsa pettäneen porvariston ja kulakkien vallanpidon tulokset. Yhä useammin työtätekevät alkoivat muistella lyhytaikaista vapautta, jonka he olivat Lokakuun suuren sosialistisen vallankumouksen tapahduttua saavuttaneet. Kansanjoukoissa alkoi vahvistua ajatus neuvostovallan palauttamisen välttämättömyydestä.

Väestön varmuutta siihen, että neuvostojärjestelmä kykenee parantamaan sen taloudellista asemaa ja turvaamaan maan kukoistuksen, olivat omiaan vahvistamaan myös ne tiedot, joita Eestiin saapui kaikista poliisitoimenpiteistä huolimatta ja jotka kertoivat sosialististen neuvostotasavaltojen erinomaisista saavutuksista ja taloudellisesta noususta.

Eestin työtätekevien kansanjoukkojen vaikea asema, johon ne olivat joutuneet oman porvariston ja ulkolaisen pääoman sorron seurauksena johdatti heitä vapaustaiteluun neuvostovallan palauttamiseksi.

Tämän taistelun johtoon astui Eestin työväenluokka, joka oli syntynyt ja kehittynyt Venäjän proletariaatin riveissä.

Pitkien vuosien varrella maanalaisuuden raskaissa oloissa karaistunut Eestin kommunistinen puolue astui työväenluokan johtoon sen taistelussa pääoman harjoittamaa sortoa vastaan ja alkoi taistelun työväenluokan enemmistön voittamiseksi puolelleen ja työtätekevän talonpoikaiston perusjoukkojen keräämiseksi ympärilleen.

Niinpä kansan toiveet sitten vuonna 1940 toteutuivatkin. Eestin työväenluokka suoritti liitossa työtätekevän talonpoikaiston kanssa sosialistisen vallankumouksen ja palautti maassaan neuvostovallan.

Tämä historiallinen käänne tapahtui rauhallista tietä. Eestin sosialistisen vallankumouksen rauhanomaista kehitystä oli 1940 omiaan edistämään suotuisa kansainvälinen tilanne ja ennenkaikkea Neuvostoliiton olemassaolo, jossa sosialismi oli siihen mennessä jo voittanut.

Jouduttuaan vastakkain kansan kanssa, nauttimatta kansanjoukkojen kannatusta ja saamatta ulkopuolelta aseellista apua Eestin porvaristo ei uskaltanut avoimesti alkaa kansalaissotaa, vaan perääntyi. Vuoden 1940 kesäkuun 21 päivän vallankumoustapahtumien pakottamana porvarillinen hallitus joutui eroamaan. Näin ollen Eestissä tarjoutui mahdollisuus neuvostovallan palauttamiseen rauhanomaista tietä.

Heinäkuun 14—15 päivänä 1940 suoritettiin täyden vapauden vallitessa eduskunnan vaalit. Suurin osa siihen valituista edustajista oli todellisia kansan edustajia. «Työkansan liiton» ehdokkaat saivat 92,8 prosenttia vaaleihin osallistuneiden äänistä.

Heinäkuun 21 päivänä 1940 eduskunta julisti Eestin sosialistiseksi neuvostotasavallaksi ja valitsijoittensa toivomusten mukaisesti esitti Neuvostoliiton korkeimmalle neuvostolle pyynnön Eestin liittämisestä Neuvostoliittoon.

Elokuun 6 päivänä 1940 Neuvostoliiton korkeimman neuvoston 7. istunto teki historiallisen päätöksensä, täytäten tämän pyynnön.

Eduskunnan toisen istuntokauden aikana elokuun 25 päivänä 1940 hyväksyttiin Eestin sosialistisen neuvostotasavallan perustuslaki ja eduskunta muutettiin uuden

neuvostotasavallan korkeimmaksi neuvostoksi. Eestin kansan historiassa alkoi uusi vaihe.

Kaikki nämä tapahtumat muuttivat perinpohjin maan talouselämän kehitystä. Alkoi sosialistisen yhteiskunnan rakentamisen vaihe.

Eestin kansalle avautuivat laajat mahdollisuudet niiden suurten taloudellisten uudistusten toimeenpanemiseksi, jotka kolmattakymmentä vuotta sitten oli pantu alulle, mutta joiden suorittamisen aseellinen maahan-karkaus v. 1919 oli keskeyttänyt.

Neuvostovallan ensimmäisenä vuotena Eestissä ryhdyttiin suurimerkityksillisiin toimenpiteisiin, jotka osoittivat väestölle, että taistelu sosiaalista vääryyttä vastaan ja toiminta kansan hyvinvoinnin parantamiseksi on uuden vallan käytännöllisen toiminnan johtava periaate.

Heinäkuun 23 päivänä 1940 päivätyn eduskunnan julistuksen mukaisesti suoritettiin maan, suurteollisuuden ja pankkien valtioistuttaminen. Niinpä 1940 kansallistettiin kaikki pankit, 906 tuotantolaitosta, 412 suurta tukku- ja vähittäisliikettä, 1038 kulkulaitosyritystä ja 9187 suurta asuintaloa.

Näin ollen Eestin taloudellisen elämän perusalioilla vakiintui tuotantovälineiden yhteisomistus, tämä sosialististen tuotantosuhteiden pohja ja perusta.

Teollisuus-, kulku-, kauppa- ym. laitosten kansallistamiseen osallistuivat aktiivisesti työväenluokka ja kaikki työtätekevät. Tästä löytyy selitys siihen sangen kuvaavaan tosiasiaan, ettei ainoakaan tuotantolaitos kansallistamisaikana pysäyttänyt toimintaansa, ja että kansallistaminen vaikutti teollisuustuotannon lisääntymiseen.

Sosialistinen talous saattaa kehittyä vain suunnitelmallisesti. Niinpä tasavallan valtiovallan elimet ryhtyivätkin viipymättä laatimaan kansantaloussuunnitelmia. Elokuun 8 päivänä 1940 muodostettiin Eestin SNT:in valtion suunnittelukomitea. Elokuun 12 päivänä 1940 saatettiin julkisuuteen asetus, jonka mukaan kaikki kansallistettujen valtion tuotantolaitosten luotto- ja maksutoimitukset keskittyivät Eestin Valtion pankkiin, josta tuli kansallistetun kansantalouden yhtenäinen tili- ja luottokeskus. Valtion pankin kautta tapahtui kansal-

listettujen laitosten tuotannollisen ja finanssitoiminnan valvominen.

Vanhempien liittotasavaltojen kokemuksen mukaisesti Eestin tuotantolaitoksissa alettiin siirtyä sosialistiseen diskonttaukseen ja tilivelvollisuuteen sekä itsekannattavuuteen. Tasavallassa pantiin toimeen rahamuutos ja marraskuun 25 päivästä 1940 otettiin käytäntöön neuvostoliittolainen valuutta, mikä laski pohjan yhteisille tavarahinnoille.

Maan taloudellisessa kehityksessä saavutettuja menestyksiä osoittavat vuoden 1940 neljännen vuosineljänneksen tulokset teollisuustuotannon alalta. Tasavallan teollisuus työskenteli jo tällöin pääpiirteissään valtion kansantaloussuunnitelman mukaisesti.

Valtion ja osuuskunnallisten järjestöjen teollisuuden kokonaistuotanto oli vuoden 1940 viimeisellä neljänneksellä 133 875 200 ruplaa, lisäyksen tehdessä edellisen vuoden viimeiseen neljännekseen verrattuna lähes 45 prosenttia.

Neuvostoliiton hallituksen vuoden 1940 neljännelle vuosineljännekselle vahvistama suunnitelma tuli täytettyä teollisuustuotannon miltei kaikilla aloilla: tiilien valmistuksessa 143 prosentilla, tulitikkujen osalta 124 prosentilla, puuvillakankaiden 138 prosentilla, villakankaiden 114 prosentilla, nahkajalkineiden 138 prosentilla, spriin 112 prosentilla, tupakan osalta 116 prosentilla jne.

Vielä menestyksellisemmin teollisuustuotanto alkoi kehittyä vuonna 1941. Ensimmäisen vuosineljänneksen kansantaloussuunnitelma tuli teollisuuden kokonaistuotannon osassa täytettyä 117 prosentilla, lisäyksen ollessa vuoden 1940 ensimmäiseen neljännekseen verraten 65,5 prosenttia.

Eestin teollisuus valmisti vuoden 1941 viiden ensimmäisen kuukauden aikana erilaisia tuotteita yli kahdensadan miljoonan ruplan arvosta.

Teollisuustuotannon yleistaso kohosi neuvostovallan ensimmäisenä vuotena yli 60 prosentilla.

Tämä teollisuustuotannon nopea lisäys johtui toisaalta siitä, että taloudellinen konjunkturi oli muuttunut — Eestin teollisuustuotanto sai uusia markkinoita

Neuvostoliitosta, josta se alkoi myös saada tilauksia, raaka-aineita ym.

Työläisten sosialistista suhtautumista työhönsä edistivät toiminnallaan Neuvosto-Eestin ammattijärjestöt. Elokuun 8 päivänä 1940 Tallinnan satama-verstaissa muodostettiin Eestin ensimmäinen ammatillinen tehdaskomitea, ja pian sen jälkeen tasavallan kaikissa muissakin tuotantolaitoksissa ja virastoissa muodostettiin tehdas- ja paikalliskomiteat. Ammattiliittojen jäsenmäärä nousi 13 000-sta 180 000-een. Jo syyskuun 7 päivänä 1940 voitiin pitää sosialistisessa työkilpailussa ansioituneiden työläisten ensimmäinen kokous. Ammatilliset järjestöt huolehtivat sosialistisesta kilpailusta, jota käytiin teollisuustuotannon lisäämiseksi, tuotteiden laadun parantamiseksi ja työn tuottavuuden kohottamiseksi.

Samanaikaisesti tämän Eestissä ennenkuulumattoman teollisuustuotannon lisäyksen kanssa suurenivat myös työväenluokan rivit. Ne yli 20 000 työläistä, jotka neuvostovallan aattona olivat porvarillisessa Eestissä työttöminä, saivat nyt työtä. Monissa tuotantolaitoksissa alkoi ilmetä jopa puutettakin ammattitaitoisista työläisistä.

Rinnan teollisuudessa tapahtuneiden uudistusten kanssa suoritettiin myös Eestin maataloudessa suuria muutoksia.

Eduskunta hyväksyi lain maan kansallistamisesta. Maareformin mukaan maanviljelijöillä ei saanut olla 30 ha enempää maata. Kaikki yli säädetyn rajan olevat maat, samoin kuin myös kulakeilta pakkoluovutetut ja luostareille, kirkkoille ym. aikaisemmin kuuluneet maat, siirtyivät nyt valtiolle.

Tällaisia valtion maita oli 742 182 ha. Näistä maista luovutettiin melkein 400 000 ha noin 50 000 maatyöläiselle ja köyhälle talonpojalle.

Neuvostovallan kaikkien seuraavien toimenpiteiden tarkoituksena oli köyhän ja keskivarakkaan talonpoikaiston aseman jatkuva parantaminen. Köyhimmälle talonpoikaistolle myönnettiin suuria ja pitkäaikaisia lainoja maatalouskoneiden, vetojuhtien ja lypsykarjan hankkimiseksi ja asuin- ja talousrakennusten pystyttämiseksi.

Neuvostovalta päätti kumota kaikki porvarillisen maa-reformin talonpoikaistolle määräämät tilojen ostomaksut ja kuoletti kaikki vero- ja sakkorästit. Tällaisia työtätekevän talonpoikaiston nimissä olevia vero- ja velkarästejä kuoletettiin tällöin yhteensä 150 miljoonan kruunun arvosta, mikä merkitsi toistatuhatta kruunua taloutta kohti.

Neuvostovaltan valtaanpalaamisen ensipäivistä alkaen Eestissä alkoi kehittyä sosialistinen maatalous. Vuoden 1941 kevääseen mennessä tasavallassa muodostettiin toistasataa neuvostotilaa, joille valtion maista annettiin n. 40 000 ha maata sekä lisäksi annettiin kymmeniä traktoreita, 6700 lehmää ja suuri määrä muuta karjaa.

Vuoden 1940 syksystä lähtien Eestissä alettiin perustaa kolhooseja. Syyskuun 18 päivänä 1940 maan itäosassa — Kallastessa — syntyi ensimmäinen kalastusosuuskunta ja muutamia päiviä myöhemmin Narvan kunnan Dolgaja Nivan kylään perustettiin Eestin ensimmäinen kolhoosi, johon liittyi lähes 70 prosenttia kylän talonpoikaistosta. Neuvostovaltan ensimmäisen vuoden aikana muodostettiin 6 kolhoosia. Samalla ryhdyttiin toimenpiteisiin Eestin talonpoikaistalouksien siirtämiseksi vähitellen hankinta- ja myyntiosuuskuntien kautta osuustoiminnan korkeammalle asteelle, tuotanto-osuuskuntiin.

Suureksi avuksi talonpojille muodostuivat valtion kone- ja traktoriasemat ja valtion hevosten vuokrausaset. Tarvittiinhan maalaisväestön elämän parantamiseen ja maatalouden kehittämiseen muutakin kuin talonpoikaiston vapauttaminen veloista ja maan luovuttaminen talonpojille. Heidän piti saada myös mahdollisuus tämän maan muokkaamiseen ja viljelemiseen.

Kolhoosien ja yksityistalonpoikien tuotannollisen toiminnan helpottamiseksi muodostettiin 25 kone- ja traktoriasemaa. Ne saivat käyttöönsä 350 uutta traktoria ja erilaisia maanmuokkaus- ja viljelyskoneita. Tilojen kanssa solmimiensa sopimusten mukaisesti nämä asemat suorittivat talonpojille edullista luontaismaksua vastaan maankynnön, viljelmien hoidon, sadonkorjuun ja muut maataloustöyt. Tämän lisäksi talonpoikaistalou-

det saivat asemilta tehokasta organisatoorista ja asian-
tuntija-apua sekä maanviljelyksessä että karjanhoi-
dossa. Keväällä 1941, t. s. olemassaolonsa ensipäivinä,
kone- ja traktoriasemat muokkasivat traktoreillaan yli
25 000 ha maata.

Huomattavaa apua talonpojat saivat myös 238 hevo-
senvuokrausasemalta. Näillä laitoksilla oli tarvittava
määrä vetovoimaa (yli 5000 hevosta) ja maatalousko-
neita ja nekin suorittivat talonpojille edullisten sopi-
musten pohjalla erilaisia peltotöitä.

Se apu, minkä valtio tarjosi talonpoikaistolle tämän
taloudellisen aseman parantamiseksi ja maatalouden
kehittämiseksi, ei kuitenkaan rajoittunut edellämäinit-
tuun.

Niinpä neuvostohallitus velvoitti esim. Neuvostoliiton
maatalousasiain kansankomissariaatin vuonna 1941
toimittamaan Eestin maatalouden tarpeiksi 79 000 ton-
nia superfosfaattia sekä typpi- ja kalilannoitteita.

Eestin maatalous sai neuvostovallan ensimmäisen
vuoden aikana Neuvostoliiton hallitukselta avustusta
lähes 230 miljoonaa ruplaa eli noin kaksituhatta ruplaa
kutakin taloutta kohti. Tämän ansiosta 1941 voitiin jo
suunnitella viljelysalan laajentamista rehujen kohdalta
12 prosentilla, perunan 11 prosentilla ja vihannesten
kohdalta 25 prosentilla sekä kaikkien viljelyskasvien
satoisuuden kohottamista.

Eestin työtätekevä talonpoikaissäestö tuli käytän-
nössä toteamaan, että neuvostovalta on sen oma valta,
joka jatkuvasti huolehtii työtätekevien kansanjoukkojen
taloudellisen aseman ja kulttuuritason parantamisesta
ja kohottamisesta.

Eestin palattua neuvostojärjestelmän olosuhteisiin,
jolloin tasavallan kansantalous alkoi kehittyä Neuvosto-
liiton yhtenäisen talouden eroittamattomana osana, se
solmi pysyviä taloudellisia suhteita muihin neuvosto-
tasavaltoihin. Niinpä Eestiin tuotiin 1940 neljännellä
vuosineljänneksellä maan muista tasavalloista (Liet-
tuaa ja Latviaa lukuunottamatta) 89 900 tonnia kulutus-
tarvikkeita, kutomoteollisuuden raaka-aineita, kivennäis-
lannoitteita, rauta- ja teräsvalmisteita, maatalouskoneita
ym. Samaan aikaan toimitettiin Eestistä Neuvostoliiton

muihin tasavaltoihin (Latviaa ja Liettuaa lukuunottamatta) erilaista tavaraa, pääasiallisesti maatalous- ja kalateollisuustuotteita, selluloosaa, vaneria, paperia, tulitikkuja, lasia, tekstiiliä ym. 55 100 tonnia.

Vuoden 1940 viimeisellä vuosineljänneksellä veljestasavalloista Eestiin tapahtunutta tuonnin lisäystä osoittaa havainnollisesti sen vertailu saman vuoden ensimmäisen puoliskon tuontiin. Tavaratoimitukset Neuvostoliitosta Eestiin olivat jo 1940 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana lisääntyneet vuoden 1939 vastavasta ajasta enemmän kuin viisikertaisiksi. Näin ollen kauppavaihto oli korkeampi kuin se milloinkaan oli ollut porvarillisen Eestin ja Neuvostoliiton välillä.

Mitä yllämainittu vertailu osoittaa?

Vuoden 1940 ensimmäisen kuuden kuukauden aikana Eestiin tuotiin muista neuvostotasavalloista sokeria 5414 tonnia (vuoden 1939 vastaavana aikana 194 tonnia), ja 1940 viimeisen neljänneksen aikana jo 3868 tonnia. Suolaa tuotiin vastaavasti 5019 tonnia ja 5300 tonnia. Puuvillaa toimitettiin ensimmäisellä neljänneksellä 1940 1804 tonnia, toimitusten noustessa viimeisellä neljänneksellä 2565 tonniin. Rauta- ja teräsvalmisteita tuotiin muista liittotasavalloista vuoden 1940 viimeisen kolmen kuukauden aikana 4341 tonnia saman vuoden ensimmäisen kuuden kuukauden tuonnin oltua 3316 tonnia. Lisäksi vuoden 1940 viimeisellä neljänneksellä veljestasavalloista Eestiin tuotujen tavaroiden valikoima oli huomattavasti suurempi kuin saman vuoden ensimmäisellä puoliskolla.

Neuvosto-Eestin työtätekevien taloudellinen hyvinvointi alkoi nopeasti parantua.

Eestin hallituksen päätöksellä säännöstettiin palkkoja, minkä ansiosta valtion tuotantolaitosten ja neuvostovirastojen työläisten ja virkailijoiden palkat kohosivat keskimäärin 40—45 prosentilla. Naiset alkoivat saada samasta työstä saman palkan kuin miehetkin. Vuoden 1940 jälkipuoliskolla työläisten realipalkka nousi yli 23 prosentilla. Voimaansaatettiin työläisten ja virkailijoiden valtion sosiaalivakuutus, mitä porvarillisessa Eestissä ei ollut. Lääkärinhoito tuli maksuttomaksi. Oppilaat vapaudettiin koulumaksuista. Työläiset ja virkaili-

jat alkoivat nauttia sairas- ja invalidiavustusta sekä vanhuudeneläkettä. Huomattavasti alennettiin myös vuokria.

Näin ollen Eestin teollisuuden, kulkulaitoksen, kaupan ja maatalouden alalla toimeenpantiin perinpohjaisia uudistuksia jo uuden elämän rakentamisen ensimmäisenä vuotena. Se paransi huomattavasti työtätekevien taloudellista ja sivistyksellistä asemaa ja loi edellytykset Eestin talouselämän jatkuvalle kehittämiselle. Jokainen uusi päivä toi tullessaan jotain uutta, mikä vahvisti väestön varmuutta siihen, että vihdoin oli saatu vapaus ja taloudellisesti turvattu toimeentulo.

Mutta sitten onnellisen elämän rakentamisen tielle siirtyneen Eestin kansan historiassa alkoi jälleen synkkä vaihe. Rauhallinen maa joutui sodanpyörteeseen. Natsi-Saksa hyökkäsi valapattoisesti Neuvostoliiton kimppuun ja heti hyökkäyksensä alussa miehitti Neuvosto-Eestin.

Miehitetyssä Eestissä otettiin käytäntöön fasistikomento. Kaikki neuvostolait mitätöitiin. Alkoi neuvostoihmisten säälimätön joukkotuhoaminen. Surmattiin 125 300 ihmistä, joista Eestin neuvostotasavallan siviilikansalaisia 61 300 henkeä ja neuvostoliittolaisia sotavankeja 64 000 henkeä.

Sota ja kolme vuotta kestänyt miehitys aiheuttivat Eestin kansantaloudelle suunnatonta tuhoa. Saksalaiset tuhosivat 45 prosenttia maan tuotantotehosta. Tehtaiden koneistot ja raaka-ainevarastot kuljetettiin Eestistä Saksaan. Natsit tuhosivat miltei kokonaan palavakivituotantolaitokset. Palavakivituotanto supistui miehittäjien valtakaudella puolella, palavakiviöljyn valmistus 7 kertaista ja bensiinin tuotanto 20 kertaista.

Valtavia vaurioita kärsivät metallitehtaat. Tekstiiliteollisuudessa säilyi sodanedellisen kauden 700 000 värtinistä vain 16 500 värttinää. Fasistit räjäyttivät kaikki suuremmat voimalaitokset, lukuunottamatta Tallinnan sähkölaitosta, joka saatiin pelastettua voima-aseman työläisten antaumuksellisen taistelun ansiosta.

Kulkulaitos tuhottiin miltei kokonaan. Mainittakoon, että tasavallan kulkuvälineistä säilyi korkeintaan 6—7 prosenttia. Miltei kaikki rautatiesillat räjäytettiin. Huo-

mattava osa rautateistä purettiin ja kiskot kuljetettiin pois. Suuri osa maanteistä muuttui käyttökelvottomiksi.

Sodan aikana tuhottiin Eestin kaupungeissa 9200 asuintaloa ja yhteensä 57 000 rakennusta. 57 prosenttia kaupunkien asuintiloista tuhottiin ja poltettiin. Eräät kaupungit, mm. Narva, tuhottiin miltei maan tasalle.

Miehittäjät veivät Eestistä satojatuhansia tonneja maataloustuotteita. Heidän omien tietojensakin mukaan Eestistä vietiin 184 900 tonnia viljaa, 7000 tonnia pellavaa, 416 000 tonnia maitoa, yli 67 miljoonaa munaa, 162 400 tonnia perunaa, 5400 tonnia voita ja rasvaa, 114 757 tonnia rehuviljaa jne. Hevosten lukumäärä supistui Eestissä miehitysaikana 25 prosentilla, nautakarjan pääluku 44 prosentilla ja tästä lypsylehmien määrä 54 prosentilla, sikojen määrä 56 prosentilla ja lampaiden 63 prosentilla. Miehitäjät anastivat Eestistä lähes 3000 traktoria, puimakonetta ja sähkömoottoria sekä lähes 25 000 muuta maatalouskonetta.

Natsimiehitäjien isännöimisen tuloksena viljelysala supistui 1940 verraten 40 prosentilla, peltujen satoisuuden ehtyessä. Viljan, perunan ja muiden tärkeiden maataloustuotteiden saanti supistui yli 50 prosentilla ja pellavankuidun tuotanto jopa 80 prosentilla. Miehitäjät tuhosivat 35 000 ha metsää. Tasavallan kansantaloudelle aiheutettujen vahinkojen yhteissumma nousi 16,2 miljardiin ruplaan eli lähes 15 000 ruplaan Eestin kutakin asukasta kohti laskettuna.

Eesti kärsi fasismin ikeestä, mutta hitleriläiset valloittajat eivät sittenkään saaneet eestiläisiä polvilleen. Toisen maailmansodan rintamilla taistelivat vihollista vastaan yhdessä neuvostoarmeijan kanssa myös eestiläiset divisioonat. Vihollisen selustassa toimivat urhoolisesti eestiläiset partisaanijoukot.

Neuvostokansojen pyhä sota synnyinmaansa vapauttamiseksi päättyi toukokuussa 1945 vihollisen täydelliseen häviöön. Mutta Eesti vapautettiin täydellisesti miehittäjistä jo marraskuussa 1944.

Tasavallan vapauduttua Eestin työtätekevät ryhtyivät kommunistisen puolueen johdolla, Neuvostoliiton veljeskansojen ja ennenkaikkea Venäjän kansan avusta-

mana jälleenrakentamaan kansantalouttaan jatkaen taas sosialistista rakennustyötään.

Samanaikaisesti, kun Eestin aluetta puhdistettiin natsimiehittäjistä, teollisuuden alalla aloitettiin jälleenrakennustyöt. Jälleenrakennustöiden nopeaa vauhtia osoittavat seuraavat tilastot: kun teollisuuden kokonaistuotannoksi vuoden 1944 viimeisen kolmen kuukauden ajalta merkitään 100, niin 1945 ensimmäisellä neljänneksellä se oli jo 160, toisella 172, kolmannella 205 ja neljännellä vuosineljänneksellä 243.

Neuvosto-Eestin teollisuustuotannon nopeaa kehitystä osoittaa myös se, että lokakuussa 1945 valmistettiin teollisuustuotteita 6,1 kertaa enemmän kuin lokakuussa 1944.

Teollisuustuotannon nopea lisäys johtui muiden teki-
joiden ohella myös teollisuustyöläisten lukumäärän lisääntymisestä. Elokuussa 1944 (saksalaisten valtakomennon viimeisinä päivinä) Eestin teollisuudessa työskenteli suunnilleen 28 000 henkilöä, vastaavan luvun oltua lähes 100 000 vuonna 1941. Syyskuussa 1945 (vuoden kuluttua Eestin vapautumisesta) Eestin teollisuuden palveluksessa olevien työläisten ja virkailijoiden lukumäärä nousi jo 60 000-een.

Syyskuun 17 päivänä 1944 Eestin korkein neuvosto vahvisti lain «Natsimiehittäjien Eestin SNT:n talonpojilta riistämien maiden palauttamisesta».

Sodanjälkeinen maareformi muodostui sosiaalis-
taloudellisessa suhteessa vaikutukseltaan tehokkaamaksi kuin vuosien 1940—1941 reformi. Sodan seurauksena köyhät talonpojat ja maatyöläiset samoin kuin myös rappiotilaan joutuneet keskivarakkaat viljelijät tarvitsivat entistä tuntuvampaa apua. Kesäkuun 1 päivään 1947 mennessä suoritettua valtion maiden jakoa luonnehtivat seuraavat tilastot: 24 655 entisten maatyöläisten ja maattomien talonpoikien, neuvostoarmeijan sotilaiden, toisen maailmansodan invalidien sekä kaatuneiden sotilaiden ja partisaanien perhettä sai 326 960 ha maata, josta viljelysmaata 129 614 ha. Kutakin taloutta kohti tuli keskimäärin 13,3 ha eli 1,7 ha enemmän kuin vuosina 1940—1941. 17 656 pientilalliselle annettiin lisämaata 89 900 ha, josta viljelysmaata 29 807 ha. Näin

ollen kukin tällainen pientalous sai keskimäärin 5,1 ha lisämaata eli 0,9 ha enemmän kuin 1940—1941. Samanaikaisesti torpparit ja pientilalliset saivat käyttöönsä 19 000 asuin- ja talousrakennusta, edullisilla ehdoilla annettiin heille 395 000 kuutiometriä rakennuspuuta, lähes 5000 hevosta, yli 24 000 nautaa sekä sikoja ja lampaita. Lisäksi heille myönnettiin yli 25 miljoonaa ruplaa pitkäaikaista lainaa rakennusten kunnostamiseksi ja rakentamiseksi, puutavaran hankkimiseksi, lypsykarjan ostamiseksi jne.

Heti Eestin vapautumisen jälkeen alettiin kunnostaa ja jälleenrakentaa valtion omistamia neuvostotiloja, kone- ja traktoriasemia sekä koneiden- ja hevosenvuokrausasemia. Vuonna 1945 muodostettiin jälleen 24 kone- ja traktoriasemaa ja 234 koneen- ja hevosenvuokrausasemaa. Samanaikaisesti saatiin jaloilleen kaikki neuvostotilat.

Eestin talouselämässä oli niin 1940—1941 kuin sodanjälkeiselläkin kaudella havaittavissa kaikki kolme talouden perusmuotoa: sosialismi, pientuotanto ja kapitalismi.

Toisin kuin Neuvostoliitossa, jossa ylimenokaudella V. I. Leninin sanojen mukaan ilmeni viisi sosiaalitalousmuotoa, Eestissä ei ollut patriarkaalista talonpoikaistaloutta samoin kuin ei myöskään ollut valtionkapitalismin kaltaisen kansantalousmuodon tarvetta.

Eestin talouselämässä oli johtavana ja uudistavana voimana sosialistinen talousmuoto, sillä teollisuus, maa, pankit ja kulkulaitos olivat valtion omaisuutta.

Sosialismin rakentaminen teki tarpeelliseksi kapitalistien aineiden poisraivaamisen, pien- ja keskivarakkaiden tilojen yhdistämisen vähitellen suuremmiksi talouksiksi — kolhooseiksi — sekä käsityöläisten yhdistämisen tuotanto-osuuskuntiin ja tätä tietä koko kansantalouden yhdistämisen sosialististen tuotantosuhteiden pohjalla.

Käyttäen hyväkseen Neuvostoliiton kokemuksia työväenluokka liitossa työtätekevän talonpoikaiston kanssa antoi kommunistisen puolueen johdolla Eestin kansantalouden kehitykselle sellaisen suuntauksen, joka loi

pohjan sosialistiselle taloudelle ja turvasi sosialististen ainesten täydellisen voiton kapitalistisista aineksista. Näin ollen sosialistiset talousmuodot pääsivät täydelliseen valtaan.

Yleiset lainmukaisuudet, jotka ovat ominaisia kaikille kapitalismista sosialismiin siirtyville maille ylimenovaiheessa, eivät eitä eräitä poikkeuksia, jotka johtuvat niistä konkreettisista historiallisista olosuhteista, joiden vallitessa eri maiden kehitys ylimenovaiheessa tapahtuu.

Minkälaiset nämä konkreettiset historialliset olot ja erikoisuudet olivat Eestissä?

Tärkein ja ratkaisevin merkitys oli sillä, että Eesti rakensi sosialismia mitä kiinteimmässä taloudellisessa ja yhteiskunnallispoliittisessa kosketuksessa muihin sosialistisiin neuvostotasavaltoihin. Nuorella tasavalalla oli suotuisat mahdollisuudet käyttää laajalti hyväkseen Neuvostoliiton sosialistisessa rakennustyössä saavuttamia kokemuksia ja sitä suunnatonta taloudellisteknillistä, sivistyksellistä ja poliittista apua, jota veljestasavallat ja koko suuri sosialistinen valtio sille tarjosivat.

Kaikkien näiden suotuisten olosuhteiden hyväksikäyttö vaikutti siihen, että kapitalismista sosialismiin siirtymisen kausi muodostui Eestissä sangen lyhyeksi.

II. VELJELLINEN KESKINÄISAPU

Minkälainen sitten oli Eestin myöhempi kehitys ja miten sen elämä alkoi järjestyä? Minkälainen kohtalo odotti porvarillisen diktatuurin aikana tuhansia tavallisia ihmisiä?

Ennenkuin ymmärtää tämän kaiken ja ennenkuin kokonaisuudenaan selviää tähän mennessä jo tapahtunut ja parhaillaan käynnissä oleva taloudellisen elämän ja kulttuurin tavattoman nopea kehitys ja väestön elintason kohoaminen, on vielä hieman selailtava historianlehtiä.

Lokakuun suuri sosialistinen vallankumous teki ikuisiksi ajoiksi lopun tsaarivallan harjoittamasta kansallisesta sorrosta ja antoi Venäjän kansoille vapauden,

itsenäisyyden ja tasa-arvoisuuden. Kommunistinen puolue näki kansallisuuskysymyksen ratkeavan eri kansakuntien vapaaehtoisessa liitossa, joka teki mahdolliseksi toisen kansallisuuden kaikenlaisen väkival-
lan toista kohtaan ja jonka pohjana on täydellinen luottamus, veljellinen yhtenäisyys ja yksimielisyys. Neuvostovallan voitto teki mahdolliseksi tällaisen liiton.

Vapaat sosialistiset kansat ovat yhteiskunnallisten omistussuhteiden pohjalla ja leniniläistä kansallisuuspolitiikkaa noudattaen solmineet taloudellisia suhteita ja suorittaneet keskinäisen työnjaon. Tämän ansiosta Neuvostoliiton alueella asuvien lukuisten kansakuntien, kansallisten ryhmien ja kansojen luonnonrikkauksia, työ- ja tuotannollisia mahdollisuuksia on voitu parhaalla tavalla käyttää koko Neuvostoliiton kansantalouden kehittämisen etujen mukaisesti.

Eestin sosialistinen neuvostotasavalta saa veljestasavalloilta tarvitsemansa koneistot tuotantolaitoksiinsa ja rautateileen, kaikki metallit ja polttoaineen (kivihiilen ja koksen), erilaista raaka-ainetta, mm. koko tasaval-
lan tekstiiliteollisuuden tarvitseman puuvillamäärän, erilaisia puolivalmisteita, autoja, traktoreita, leikkuupuimureita ja muita tärkeitä maatalouskoneita, samoin kuin myös lukuisia kulutustarvikkeita, mm. kai-
ken tarvitsemansa sokerin, tupakan ym.

Natsimiehittäjien hävittämän kansantalouden jälleenrakentamisvuosina oli veljeskansojen antama apu huomattavasti suurempi, kuin mitä Eesti kykeni siihen aikaan vastavuoroisesti tarjoamaan niille. Niinpä esim. vuosina 1945/1948 Eestiin toimitettiin muista veljestasavalloista vajaiden tietojen mukaan raaka- ja tarveaineita, kulutustarvikkeita ja tehdaskalustoa yli 2,62 miljardin ruplan arvosta. Eestin vienti rajoittui samanaikaisesti ainoastaan 1,49 miljardiin ruplaan. Näin ollen tuonti ylitti viennin enemmän kuin 1,1 miljardilla ruplalla.¹

Tasavalta, jonka taloudellisen elämän miehittäjät oli-

¹ A. Veimer, «Eestin SNT:n kansantalouden ongelmia», Tal-
linna, 1947, sivu 20.

vat saattaneet rappiolle, tarvitsi paljon erilaisia tarvikkeita. Ja niinpä se saikin kaikkialta apua.

Huomattavinta apua Eesti sai kansantaloutensa jälleenrakentamisessa ja myöhemmin sen kehittämisessä Venäjän federatiiviselta neuvostotasavallalta. Ensimmäisenä Venäjän liittotasavallan kaupunkien joukossa oli Eestiä auttamassa sellainen teollisuuskaupunki kuin Leningrad. Leningradista saatiin eri tarkoituksiin korkealaatuista terästä, Kirov-tehdas, Izhoran ja Leninille nimetty Nevskin konerakennustehdas työskentelivät Tallinnan ja Narvan tuotantolaitosten ja Eestin palavakiviteollisuuden tilauksien täyttämiseksi, Sev-kabel-tehdas lähetti omia tuotteitaan, Krasnyi Treugolnik autorenkaita. Leningradista saatiin erilaisia happoja, väriaineita, suoloja ym. kemikallioita, tarvittavia työkaluja, valtavan suuria sementti- ja fosforiittimyllyjä ja erilaista kalustoa uusia ja jälleenrakennettavia tuotantolaitoksia varten. Nämä ovat vain muutamia esimerkkejä siitä, mitä jo yksistään Leningradkin lähetti Eestiin. Lisäksi tavaraa saapui laajan Neuvostoliiton monista muistakin kaupungeista.

Eestiin saapui muista veljestasavalloista myös asiantuntijoita, jotka suorittivat valtavan työn tekstiili-, koneenrakennus-, laivarakennus-, palavakivi- ja kemiallisten sekä monien muiden laitosten kunnostamisessa.

Neuvostohallitus ja veljestasavallat antoivat huomattavaa apua tasavallan maatalouden kehittämisessä. Mainittakoon, että Eesti sai 1946 maatalouskoneita, työkaluja, varaosia ja keinolannotteita 14,4 miljoonan ruplan arvosta, 1947 23,4 miljoonan ruplan arvosta ja 1948 25,7 miljoonan ruplan arvosta. Myös kivennäislannoite-toimitukset lisääntyivät vuosi vuodelta: 1946 saatiin 62 700 tonnia ja 1947 77 200 tonnia.

Tasavallan maatalous sai suuren määrän traktoreita, itsekulkuisia leikkuupuimureita, traktoriauroja, kylvökoneita, kultivaattoreita ym. koneita. Niinpä Eestin maataloudessa olikin 1957 9100 traktoria (15-hevosvoimaisiksi laskettuna) eli 6,5 kertaa enemmän kuin 1940. Leikkuupuimureiden määrä lisääntyi vuodesta 1950 127-stä 1490-een vuoden 1957 lopulla. Tammikuun

1 päivänä 1958 kone- ja traktoriasemilla ja neuvostotiloilla oli pellavakombaineja 15,2 kertaa, perunan-istutuskoneita 9,7 kertaa, traktoriauroja 80 prosenttia, — niittokoneita 13 kertaa, — kultivaattoreita 5,4 kertaa ja kylvökoneita 14 kertaa enemmän kuin 1950. Tasavallan kone- ja traktoriasemien ja neuvostotilojen kuorma-autojen lukumäärä (säiliövaunut mukaanlukien) lisääntyi tänä aikana yli 4-kertaiseksi.

On luonnollista, että neuvostohallitus, joka edesauttoi Eestin teollisuuden ja maatalouden kohottamista, ei unohtanut myöskään väestön jokapäiväisiä tarpeita. Sodan nälännyttämä ja miehityksestä kärsinyt kansa oli suuressa puutteessa. Niinpä kiinnitettiin erittäin suurta huomiota kulutustavaroiden toimittamiseen Eestiin. Niinpä Eestiin vietiin vuosina 1944—1946 81 299 tonnia viljaa ja paljon muita elintarvikkeita. Nämä tavaratoimitukset lisääntyivät jatkuvasti. Vuonna 1945 kulutustavarat muodustivat 46,5 prosenttia tuonnista ja 1948 jo 57,2 prosenttia.

Tällaisia ovat tilastot.

Jos Eestin kansa olisi joutunut kohottamaan sodan rappioittamaa kansantalouttaan omin voimin — ilman veljeskansojen aulista apua — olisi tämä työ vaatinut monia vuosikymmeniä.

Eestin veljeskansoilta saama apu osoittaa erittäin havainnollisesti, että Neuvostoliitossa, sosialistisen talousjärjestelmän vakiintumisen tuloksena, on eri kansallisuuksien keskinäisissä suhteissa kehittynyt uusi periaate, jollaista historia ei ole ennen tuntenut.

Aivan toisenlaiset olivat porvarillisen Eestin ja kapitalististen maiden keskinäissuhteet. Niiden taloudelliset samoin kuin muutkin suhteet perustuivat väkivaltaan, voimakkaamman puolen yliotteeseen. Kuvaavana esimerkkinä siitä on se «apu», mitä porvarillinen Eesti sai USA:n, Englannin, Saksan ja eräiden muiden imperiaalististen maiden suuryhtymiltä «itsenäisyytensä» kaudella.

Mainitsemme siitä vain pari esimerkkiä.

Kansainliiton raha-asiainkomitea myönsi v. 1927 porvarilliselle Eestille ns. «rahareformilainan». Tästä lainasta, joka oli 1,35 miljoonan punnan suuruinen,

jouduttiin maksamaan 7% vuosikorkoa. Tämän yhteydessä Eestiin lähetettiin Kansainliiton finanssineuvos, jolle maan hallitus oli velvollinen antamaan kaikenlaisia tietoja maan taloudellisesta tilanteesta. Tällä neuvoksella oli Eestin pankkineuvostossa veto-oikeus. Tämä saattoi Eestin finanssit ulkolaisen pääoman täydelliseen ja välittömään valvontaan.

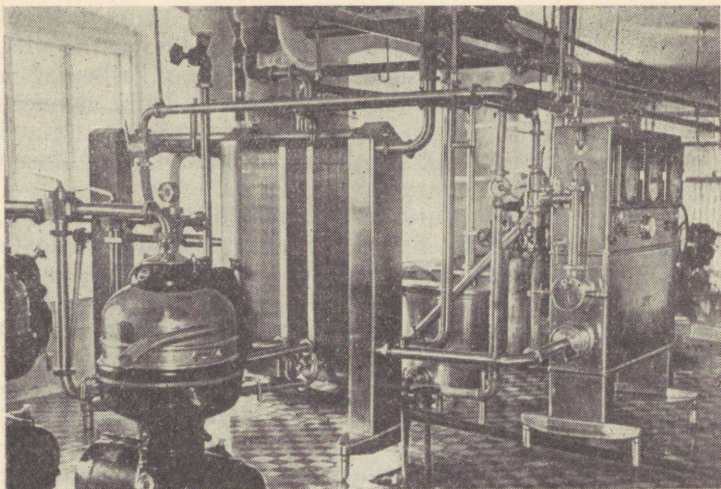
Ulkolaisilta suuryhtymiltä, pääasiallisesti USA:lta, Englannilta, ja natsi-Saksalta saadun «avun» ansiosta Eestin ulkomaanvelka kohosi porvarillisen diktatuurin loppuvaiheessa 218,6 miljoonaan kruunuun, mikä huomattavasti ylitti Eestin valtionbudjetin kahden vuoden tulot.

Nämä esimerkit saattavat oikeaan valoon kapitalististen valtioiden «ystävyyden» todellisen olemuksen, paljastaen täydellisesti Amerikan imperialismiin liikkeellelaskeman tarun porvarillisen Eestin «itsenäisyydestä». Samoin ne paljastavat myös demagogiset väitteet siitä suotuisasta vaikutuksesta, mikä ulkolaisten suuryhtymien tyrkyttämällä «avustuksella» on muka ollut tämän maan talouden kehittämiseen.

Sitä mukaa, kun Neuvosto-Eestin sosialistinen talous on kasvanut ja kehittynyt Neuvostoliiton sosialistisen talouselämän eroittamattomana osana, sen taloudelliset suhteet muihin tasavaltoihin ovat entistä enemmän lujittuneet ja laajentuneet. Se aika on ohi, jolloin Neuvosto-Eesti oli sodan ja fasismin rappeuttamine talouksineen pelkkä kuluttaja. Eestin kansantalouden tuotteita toimitetaan nyt jatkuvasti entistä enemmän muihin neuvostotasavaltoihin samoin kuin myös kansandemokratian maihin.

Eestin teollisuus toimittaa veljestasavaltoihin erilaisia palavakivijalosteita, sähkömoottoreita, kaivinkoneita, tiehöyliä, torninostureita, erilaisia nafta-, palavakivi- ja turveteollisuuskoneita, radiovälineitä, mittauslaitteita, lääkintäkalustoa, sementtiä, lasia, paperia ja elintarviketeollisuuden erilaisia tuotteita.

Eestin taloudellisia suhteita muihin liittotasavaltoihin kuvaavat seuraavat tilastot. Vienti ja tuonti kohosivat vuonna 1956 6,3 miljardiin ruplaan. Eestistä vietiin 1956 erilaisia tuotteita 3 miljardin ruplan arvosta. Samaan



Tallinnan Maitokombinaatissa.

aikaan maahan tuotiin muista tasavalloista kaikenlaista kalustoa, raaka-aineita ja käyttötavaroita yli 3,3 miljardin ruplan arvosta.

Nämä tilastot ovat omiaan korostamaan taloudellisten suhteiden tasa-arvoisuutta samoin kuin myös neuvostotasavaltojen kiinteän taloudellisen yhteistoiminnan tuloksellisuutta sekä eri tasavaltojen luonnonriikkausten, tuotannollisten ja työmahdollisuuksien hyväksikäyttöön perustuvan työnjaon tarkoituksenmukaisuutta. Kehittämällä teollisuuttaan ja maatalouttaan ja ennenkaikkea juuri sen johtavaa alaa — karjanhoitoa — Eestillä on mahdollisuus viedä muualle huomattavan suuria määriä teollisuustuotteita, kalaa, säilykkeitä sekä erilaisia liha- ja maitovalmisteita.

Samanaikaisesti se kuitenkin tarvitsee monia yleisiä käyttötavaroita, joita se itse ei valmista, sekä erilaisia raaka-aineita teollisuutensa tarpeiksi. Näiden tarpeiden tyydyttämisestä huolehtivat muut neuvostotasavallat, vieläpä niin tehokkaalla tavalla, että tuonti voittaa yhä

edelleenkin viennin, viimeksimainitun erittäin nopeasta kehityksestä huolimatta.

Esimerkiksi 1956 Eestiin tuotiin elintarvikkeita 865,5 miljoonan ruplan arvosta näiden tuotteiden viennin rajoittuessa 435 miljoonaan ruplaan. Tärkeimpiä tuonti-artikkeleja ovat sokeri, jauhot, riisi, rypäleviinit, kahvi, kakao ja tupakka. Vuonna 1956 Eestiin toimitettiin raaka-aineita (tekstiiliteollisuuden raaka-ainetta lukuunottamatta) 546,7 miljoonan ruplan arvosta, raaka-aineiden viennin jäädessä 97 miljoonaan ruplaan. Tasavallan tekstiiliteollisuuden raaka-aineen hankintaan käytettiin silloin 373 miljoonaa ruplaa.¹

Raaka-aineiden tuonti ylittää viennin ennenkaikkeen ansiosta, että tasavallan teollisuuden nopean kehittämisen johdosta tuotantolaitoksille on annettu kaikki mahdollisuudet valmistaa tuotteensa loppuun. Vuonna 1940 teollisuuden kokonaistuotannosta, mikä rahassa oli noin 187,5 milj. kruunua, puolivalmisteet ja raaka-aineet muodostivat enemmän kuin 100 milj. kruunua. Niistä huomattava osa vietiin ulkomaille.

Veljestasavaltojen antama apu turvasi ja joudutti huomattavalla tavalla Eestin teollistamis- ja sen maatalouden kollektivisoimispolitiikan toteuttamista, kansanjoukkojen taloudellisen ja kulttuuritason kohottamista, edistäen siten sosialismin taloudellisen perustan luomista Eestissä.

III. TEOLLISUUDEN NOPEA JA SOPUSUHTAINEN KEHITYS

Siirtyessämme tarkkailemaan Eestin sosialistista teollistamista aloitamme tämän tarkkailun vanhan työmiehen Anton Vokkin sanoilla. Tämä kivenhakkaaja Anton Vokk on asunut Tallinnan itäisessä kaupunginosassa Lasnamäellä vuodesta 1904 alkaen. Hänellä on todellakin riittävästi muistelmia, jotka tarjoavat tilaisuuden vertailujen tekoon.

¹ A. Veimer, «Eestin SNT:n sosialistinen teollistaminen», Tallinna, 1958, sivut 281—282.

Anton Vokk on työskennellyt kivilouhimossa «Lasnamäe Paemurrud», jossa halvalla ihmistyövoimalla suoritettiin ennen kaikki työt.

— Kun nyt katselee voimakkaita, kivimöhkäleiden nostamiseen ja siirtämiseen sekä kiven murskaamiseen ja hiomiseen tarkoitettuja koneistoja, sanoo Anton Vokk, — tuntee mielessään katkeruutta raskaassa ja hyödyttömässä työssä menneen elämänsä vuoksi, joka ei tuottanut moraalista tyydytystä, vaan ainoastaan turvasi puolinälkäisen toimeentulon... Muistan hyvin, miten me käsipelillä teimme työtä, väänsimme kivimöhkäleitä, murskasimme raskaalla moukarilla graniittia tai kumarrassa hakkasimme sitä. Mutta miksi ja mitä varten? Tilauksesta valmistimme hautakiviä ja rikkaiden rakennuttamien talojen kivijalkoja... Nyt on työ tietenkin helpompaa. Työ turvaa työläisen toimeentulon ja ilahduttaa mieltä, sillä työskentelemmhän nyt omien etujemme mukaisesti ja kanssaihimistemme hyväksi.

Porvarilliseen aikaan verrattuna tämän kivilouhimon tuotanto on suurentunut 2—3 kertaisesti, nousten 1957 rahassa laskettuna 4 860 000 ruplaan. Nyt ovat tuotteemme aivan toisenlaisia kuin ennen. Louhimolla valmistetaan Saaremaan dolomiitista suihkukaivoaltaita Pietarhoviin, Vasalemmen marmorista päällystekiveä Leningradin metron asemia sekä porraskiviä Uritskin palatsia ja Venäjän museota varten. Kivilouhimo auttaa osaltaan kommunistisen puolueen 10—12 vuodeksi laati-man asuinrakennusohjelman toteuttamisessa, valmistuen Tallinnassa parhaillaan käynnissä olevia asuinrakennustyömailta varten sepeliä, porraskiveä ja vuoraus-kiveä, pilari- ja jalustakiveä.

«Lasnamäe Paemurrud» louhos on valtion huomattavien pääomasijoitusten ansiosta kehittynyt todelliseksi teollisuuslaitokseksi, joka monien muiden viime vuosien aikana muodostettujen teollisuuslaitosten kanssa turvaa tehokkaan rakennustyön toteuttamisen.

Lasnamäelle on viimeksikuluneen 2—3 vuoden aikana noussut rautabetonielementtitehdas, joka valmistaa Tallinnan rakennustyömaille asennettavia rakennelmia. Lisäksi siellä on jälleenrakennettu puutyötehdasyhtymä, jolta saadaan rakennuksille valmiita puurakennelmia —

ikkuna- ja ovikehyksiä ym. Jokin aika sitten valmistui myös Tallinnan rakennusjärjestön kone- ja korjauspaja, joka korjaa nostureita, kuljetinlaitteita, betoninsekoittajia ym. laitteita.

Kaikki tämä osoittaa selvästi tuotantovoimien valtaavan nopeita kehitysmahdollisuuksia maassa, jonka talous on suunnitelmanmukaista ja palvelee väestön alati lisääntyviä tarpeita.

Yhteisen sosialistisen talousjärjestelmän tarjoamat edut, joista Eesti on Neuvostoliiton eräänä jäsenenä päässyt nauttimaan, ilmenevät ennenkaikkea taloudellisessa kehityksessä.

Neuvostoliiton teollisuuden kokonaistuotanto oli 1958 36 kertaa suurempi kuin 1913. Maassa valmistetaan nyt jokaisen viikon aikana yhtä paljon teollisuusvalmisteita kuin valmistettiin koko vuoden 1917 aikana. Vuoteen 1913 verrattuna tuotantovälineiden valmistus on lisääntynyt 83 kertaiseksi ja kone- ja metalliteollisuuden tuotanto 240 kertaiseksi.

Raskaan teollisuuden ensivuoroisen ja nopean kehittymisen ansiosta tuotantovälineiden valmistus muodosti jo 1957 71,2 prosenttia teollisuuden kokonaistuotannosta, oltuaan 1913 vain 33,3 prosenttia. Tämän ansiosta on samanaikaisesti pystytty nopeasti kehittämään myös kulutustarvikkeita valmistavaa teollisuutta ja sen tuotanto oli 1958 jo lähes 14 kertaa suurempi kuin 1913 ja tämän yhteydessä taloustarpeiden tuotanto kasvoi yli 45 kertaiseksi.

«Kommunistisen puolueen ympärille tiivistäytynyt neuvostokansa on päässyt sellaisiin tuloksiin ja toimeenpannut niin valtavia uudistuksia, että ne suovat nyt Neuvostoliitolle mahdollisuuden siirtyä kehityksensä uuteen tärkeään vaiheeseen — kommunistisen yhteiskunnan laajamittaiseen rakentamiseen. Tämän kauden päätehtäviksi muodostuvat kommunismin taloudellisteknillisen perustan kaikinpuolinen luominen, maan taloudellisen ja puolustusvoiman jatkuva lujittaminen ja rinnan sen kanssa neuvostokansan lisääntyvien aineellisten ja henkisten tarpeiden entistä täydellisempi tyydyttäminen. Siitä muodostuu ratkaiseva vaihe kilpailussa kapitalistisen maailman kanssa, jolloin käytän-

nössä joudutaan toteuttamaan historiallinen tehtävä — saavuttamaan ja sivuuttamaan parhaiten kehittyneet kapitalistiset maat tuotteiden valmistuksessa yhtä asukasta kohden.»¹

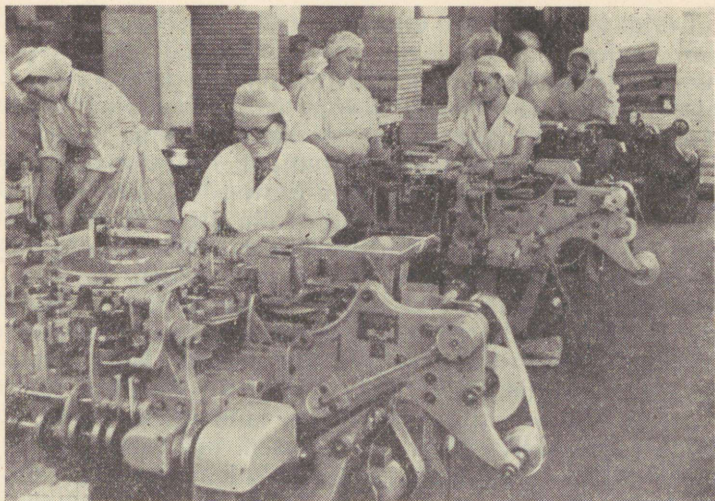
Nyt ei enää kukaan kykene kiistämään sitä tosiasiaa, että Venäjästä, joka ennen oli köyhä ja takapajuinen maa, on kehittynyt mahtava sosialistinen valtio, jolla on korkeastikehittynyt talous, tiede, tekniikka ja kulttuuri. Teollisuutensa kokonaistuotannon puolesta Neuvostoliitto on pysyvästi varmistanut ensimmäisen sijan Euroopassa ja toisen sijan koko maailmassa USA:n jälkeen.

Neuvostoliitto on nyt huomattavasti vähentänyt sitä eroavaisuutta, mikä on ollut havaittavissa rautamalmin, valuraudan ja teräksen tuotannossa samoin kuin eräiden koneiden ja kojeistojen sekä puuvillakankaiden tuotannossa. Eräillä aloilla, kuten esim. hiilen, villakankaiden, sokerin, vehnän, puutavaran ja voin kokonaistuotannossa Neuvostoliitto on jo ylittänyt USA:n tason. Eritäin tärkeätä on, että Neuvostoliitto on jo saavuttanut ja sivuuttanut kapitalistiset maat, mukaanluettuna myös USA, eräiden tieteen ja tekniikan tärkeimpien alojen kehityksessä ja on tekniikan työntekijöiden koulutuksessa päässyt edelle kapitalistisista maista.

N. S. Hrushtshev sanoi Neuvostoliiton korkeimman neuvoston 40-vuotisjuhlaistunnossa pitämässään juhlapuheessa seuraavasti: «Neuvostoliitossa on leniniläisen kansallisuuspolitiikan johdonmukaisen soveltamisen tuloksena lujittunut kansojen ystävyys ja ensimmäisen kerran historiassa on kyetty pääsemään kansojen taloudellisesta ja sivistyksellisestä eriarvoisuudesta. Kaikissa liittotasavalloissa on luotu voimakas nykyaikainen teollisuus, niissä on kasvanut kansallinen työväenluokka ja sivistyneistö, muodoltaan kansallisen ja sisällöltään sosialistisen kulttuurin päästessä kaikin tavoin kehittymään.»

Kommunistisen puolueen kansallisuuspolitiikan toteuttamisen ansiosta sosialistisissa neuvostotasaval-

¹ Neuvostoliiton kansantalouden kehittämisen tavoitteet vuosille 1959—1965 (N. S. Hrushtshevin NKP:n 21. edustajakokoukselle esittämän selostuksen teesit), Pravda, 14. 11. 1958.



Kondittoriatehtaan Uus Kalev pakkausosasto.

loissa on historiallisesti lyhyessä ajassa luotu metalli-, koneenrakennus- ja kemiallinen teollisuus, rakennettu suuria voimalaitoksia samoin kuin myös maatalouskone-, traktori-, auto- ja sementtitehtaita, tekstiili- ja elintarvike- sekä monia muita tuotantolaitoksia.

Seuraavassa vertaamme Eestin teollisuustuotannon tasoa vuodelta 1957 sodanedelliseen tasoon, edelleen vuoteen 1945, ts. toisen maailmansodan jälkeiseen vuoteen sekä lopuksi vuoteen 1950.

Teollisuuden kokonaistuotannon kasvu vuosina 1940—1957

Vuodet	Prosentteissa		
	1940	1945	1950
1940	100	—	—
1945	73	100	—
1950	342	467	100
1955	670	919	196
1956	755	1034	221
1957	840	1151	245

Taulukosta nähdään, että Eestin teollisuustuotanto on 1957 laajentunut vuodesta 1950 lähes 2,5 kertaisesti, vuodesta 1945 11,5 kertaisesti ja vuodesta 1940 8,4 kertaisesti. Vuonna 1958 oli Eestin teollisuustuotanto 9,3 kertaa suurempi kuin sodan edellisenä vuonna 1940.

Mainittakoon, että teollisuustuotannon kasvu vuonna 1958 oli vuoteen 1940 verrattuna Eestissä suurempi kuin muissa liittotasavalloissa. Seuraavalla tilalla Eestin jälkeen on Latvia, jonka teollisuuden kokonaistuotanto on vastaavasti lisääntynyt 8,6 kertaisesti, sitten Liettua, jossa lisäys on ollut 8-kertainen ja kolmantena Moldavian SNT, jonka teollisuuden kokonaistuotanto on vastaavana aikana lisääntynyt 7 kertaisesti. Koko Neuvostoliiton teollisuuden kokonaistuotanto lisääntyi 1958 vuoteen 1940 verrattuna enemmän kuin nelikertaiseksi. Tämä kuvaa selvästi kommunistisen puolueen suurta huolenpitoa kansallisten liittotasavaltojen taloudellisesta kehityksestä.

Eestin teollisuuden nopean kehityksen ansiosta teollisuustuotteiden osuus tasavallan kansantaloudessa on jatkuvasti lisääntynyt, muodostaen nyt yli 80 prosenttia.

Selvänä merkinä Eestin teollistamisesta voidaan pitää kaupunkilaisväestön lisääntymistä. Mainittakoon, että kaupunkien asujamisto muodosti 1913 koko maan väestöstä vain 18,6 prosenttia, vuonna 1940 33,8 prosenttia ja 1958 56 prosenttia.

Eestin teollinen kehitys eroaa monessa suhteessa Neuvostoliiton ylimenokauden vastaavanlaisesta kehityksestä.

Neuvosto-Eestin teollinen kehitys on tapahtunut historiallisesti lyhyemmässä ajassa kuin Neuvostoliiton teollistaminen.

Eestin ei tarvinnut omin voimin saavuttaa teknillistä taloudellista riippumattomuutta kapitalistisesta maailmasta eikä sen tehtäviin kuulunut raskaan teollisuuden kaikkien eri alojen luominen ja kehittäminen. Eestissä, joka on osa Neuvostoliitosta, ovat kehittyneet ja kehittyvät edelleenkin ne teollisuusalat, joilla yhteiskunnallisen työnjaon ja talouden erikoistamisen kannalta katsoen on vastaavat kehitysmahdollisuudet, kuten esim. palavakivi-, kemia- ja kaasu- sekä koneenrakennus-

teollisuus, sähkövoiman tuotanto ja eräät kevyen ja elintarviketeollisuuden alat.

Näin ollen Neuvostoliiton teollisuuden perusta on edesauttanut Eestin tarkoituksenmukaista taloudellista kehitystä, t. s. sellaista ratkaisua, jonka ansiosta maata teollistettaessa pääpaino on voitu panna tiettyihin, Eestin voimien mukaisiin teollisuusaloihin, ottamalla huomioon tasavallan taloudelliset ja työvoimamahdollisuudet, luonnonrikkaudet ja kansalliset erikoisuudet.

Eestin teollistamisessa on voitu turvautua sosialistisessa työnjärjestelyssä saavutettuihin kokemuksiin, uusimpaan tekniikkaan, sosialistisen työkilpailun eri muotoihin ja sosialistisen rakennustyön muihin menetelmiin, joita Neuvostoliiton vanhemmissa tasavalloissa oltiin jo aikaisemmin sovellettu.

Teollisuustuotannon jatkuvaa kehitystä on seurannut tasavallan teollisuuden varustaminen uusimmilla koneilla.

Tasavallan teollisuuden nopea kehitys on ollut mahdollinen siksi, että neuvostohallitus on myöntänyt perusrakennustöihin suuria määrärahoja. Sitäpaitsi Eettiin on muodostettu rakennus-järjestöjä, ja tasavallalle on annettu kaikki tarvittavat rakennustyökoneet, kalusteet, metallit ym.

**Pääomien sijoitus kansantalouteen Neuvosto-Eestissä
(milj. ruplissa 1. 7. 1955 vallinneissa hinnoissa)**

	Pääomasijotukset valtion suunnitel- man edellyttämistä ja paikallisista varoista	Prosentteissa	
		1945	1950
1945	274	100	—
1950	654	239	100
4. viisivuotissuunnitelma (1946—1950)	2820	—	—
1955	893	326	137
5. viisivuotissuunnitelma (1951—1955)	4410	—	—
1956	1100	401	168
1958	1360	496	208

Eestin työtätekevät ovat antaumuksellisesti tehneet rauhanomaista rakentavaa työtä ja turvanneet sodanjälkeisten viisivuotissuunnitelmien menestyksellisen täyttämisen.

Neuvostoliiton kansantalouden kehittämisen tavoitteissa vuosille 1959—1965 määritellään seuraavaan tapaan maan kommunistisen rakennustyön valtava ohjelma:

«Vuosille 1959—1965 laaditun Neuvostoliiton kansantalouden kehittämisen 7-vuotissuunnitelman päätehtävänä on talouden kaikkien alojen tehokas ja jatkuva kohottaminen raskaan teollisuuden ensivuoroisen kehittymisen pohjalla ja maan taloudellisen potenssin lisääminen siinä määrin, että se turvaisi kansan elintason yhtämittaisen paranemisen.

Tämän suunnitelman toteuttamisen tuloksena tulee otettua ratkaiseva askel kommunismin taloudellis-teknillisen perustan luomisessa ja Neuvostoliiton taloudellisen perustehtävän toteuttamisessa — historiallisesti lyhimmässä ajassa parhaiten kehittyneiden kapitalististen maiden saavuttamiseksi ja sivuuttamiseksi kutakin asukasta kohti tulevassa tuotannossa.»¹

Teollisuuden kokonaistuotanto kasvaa 1965 suunnitteen 80 prosentilla vuoteen 1958 verrattuna: «A» ryhmässä — tuotantovälineiden valmistus — 85—88 prosentilla ja «B» ryhmässä — kulutustarvikkeiden tuotanto — 62—65 prosentilla. Kokonaistuotannon kasvu tulee 1959—1965 olemaan koko teollisuudessa keskimäärin 8,6 prosenttia vuodessa. Mitä se merkitsee? Kokonaistuotannon (kevyttä aputeollisuutta lukuunottamatta) kasvun yksi prosentti merkitsi 1952 rahassa 5 miljardia ruplaa. Vuonna 1959 se tulee merkitsemään yli 11 miljardia ruplaa ja 1965 se ylittää 19 miljardia ruplaa.

Alkavan seitsenvuotiskauden perustehtävänä on kansantalouden tavallista nopeampi kehittäminen tiellä kohti kommunismia ja mahdollisimman suuri ajan voit-

¹ Neuvostoliiton kansantalouden kehittämisen tavoitteet vuosille 1959—1965 (N. S. Hrushtshevin NKP:n 21. edustajakokoukselle esittämän selostuksen teesit), Pravda, 14. 11. 1958.

taminen sosialismin ja kapitalismin rauhanomaisessa taloudellisessa kilvassa.

Vuonna 1965 Neuvostoliitossa tullaan suunnitelman mukaan sulattamaan 65—70 miljoonaa tonnia valurautaa eli 64—77 prosenttia enemmän kuin 1958 ja terästä 86—91 miljoonaa tonnia eli vastaavasti 57—65 prosenttia enemmän. Seitsenvuotissuunnitelman aikana luodaan Siperian ja Kazahstanin uusien rautamalmiesiintymien varaan maan kolmas metallurginen keskus ja suuria mekanisoituja ja automatisoituja laitoksia.

Todellisia ihmeitä tulee tapahtumaan kemian alalla. Tavoitteet edellyttävät kemiallisen teollisuuden nopeaa kehitystä. Tämän alan kokonaistuotanto lisääntyy kolmekertaiseksi. Seitsenvuotissuunnitelman aikana on rakennettava yli 140 suurta kemiallista laitosta ja yli 130 kemiallisessa tuotantolaitoksessa on suoritettava laajentamis- ja uudistamistyöt.

Kemiallisen teollisuuden laajentuminen tulee kiinteästi liittymään nafta- ja kaasuteollisuuden kehitykseen. Seitsenvuotiskaudelle tulee olemaan tunnusmerkillistä nafta- ja kaasuteollisuuden ensivuoroinen kehitys ja kivihiilen supistaminen 16 prosentilla maan käyttämän polttoaineen kokonaismäärästä.

Erinomaisia mahdollisuuksia avautuu sähköistämisen alalla. Sähkön tuotanto tulee 1965 lisääntymään 2,1—2,2 kertaiseksi, kohoten 500—520 miljardiin kilowattituntiin. Tämä merkitsee, että nyt alkanut seitsenvuotiskausi muodostuu ratkaisevaksi vaiheeksi Leninin maan täydellisestä sähköistämisestä esittämien ajatusten toteuttamisessa. Silloin saadan sähköä kaikkiin kolhooseihin, työläisasutuksiin, neuvostotiloille ja korjaus- ja koneasemille. Sähköjunat alkavat liikennöidä lähes 20 000 kilometriä käsittävällä rataosuudella. Kommunistinen puolue on viitoittanut entistä nopeamman tien maan sähköistämiseksi pannen pääpainon höyryvoimalaitosten rakentamiseen, koska tämä vaatii vähemmän aikaa ja varoja, kuin vesivoimalaitosten rakentaminen.

Näin Leninin aatteet alkavat muuttua todellisuudeksi. Nyt alkanut seitsenvuotiskausi merkitsee suunnattomia määriä halpaa sähkövoimaa ja suunnattoman pitkiä sähkölinjoja.

Tavoitteita lukiessa ja pohtiessa palautuu mieleen eräs Leninin toinenkin edelläsanottuun kiinteästi liittyvä seuraava määritelmä: «Työn tuottavuus, se on loppukädessä kaikkein tärkeintä, se on pääasia uuden yhteiskuntajärjestelmän voitolle.» Tarkistusnumeroissa on osoitettu keinot korkean työntuottavuuden saavuttamiseksi. Niihin kuuluu teollisuuden täydellinen koneellistaminen ja automatisointi sekä erikoistumisen ja osuustoiminnan kehittäminen.

Tarkastelipa sosialistisen teollisuuden ja maatalouden mitä alaa tahansa, kaikkialla edellytetään valtavaa kehitystä ja nopeaa eteenpäinmenoa. Kaikkeen tähän on ryhdytty ihmisen ja hänen onnensa nimessä.

Vuosille 1959—1965 laaditun kansantalouden kehittämisen seitsenvuotissuunnitelman toteuttaminen tulee merkitsemään uutta tärkeää vaihetta kahden järjestelmän — sosialistisen ja kapitalistisen välisessä rauhanomaisessa taloudellisessa kilpailussa.

«Seitsenvuotissuunnitelman toteuttamisen tuloksena Neuvostoliitto alkaa valmistaa kutakin asukasta kohti enemmän teollisuustuotteita kuin Euroopan parhaiten kehittyneet kapitalistiset maat — Englanti ja Länsi-Saksa nyt valmistavat siirtyen ensimmäiselle sijalle Euroopassa.

Eräiden tärkeimpien valmisteiden kokonaistuotannon osassa Neuvostoliitto tulee 1965 sivuuttamaan ja muilla aloilla lähestymään USA:n nykyistä teollisuustuotannon tasoa.

Neuvostoliiton etumatka tuotannon kasvuvauhdissa luo realisen pohjan sille, että noin viiden vuoden kuluessa vuodesta 1965 lukien USA kyetään saavuttamaan ja sivuuttamaan tuotannossa asukasta kohti. Näin ollen Neuvostoliitto pääsee siihen mennessä tai ehkä jo aikaisemminkin niin kokonaistuotannon kuin asukasta kohtikin lasketun tuotannon puolesta ensimmäiselle tilalle maailmassa, mikä turvaa väestölle maailman parhaan elintason. Se koituu sosialismin maailmanhistorialliseksi voitoksi sen rauhanomaisessa kilpailussa kapitalismin kanssa.»¹

¹ Neuvostoliiton kansantalouden kehittämisen tavoitteet vuosille 1959—1965 (N. S. Hrushtshevin NKP:n 21. edustajakokouksessa esittämän selostuksen teesit), Pravda, 14. 11. 1958.

Näiden tehtävien tuloksellisessa toteuttamisessa kuuluu Neuvosto-Eestille oma osuutensa.

«Neuvostoliitto on monikansainen valtio, joka nojautuu tasa-arvoisten kansojen ystävyyteen, kansojen, joita liittää toisiinsa yhteinen tahto ja pyrkimys kulkea horjumatta eteenpäin kommunistisen rakennustyön tietä. Suunnitelmissamme kuvastuu leniniläinen kansallisuuspolitiikka, joka turvaa kaikkien kansojen talouden ja kulttuurin monipuolisen kehityksen.

Seitsenvuotissuunnitelma edellyttää kaikkien liittotasavaltojen talouden huomattavaa kehitystä. Jokaisessa tasavallassa aiotaan kehittää ennenkaikkea niitä teollisuudenaloja, joiden kehittämiseen on suotuisimmat mahdollisuudet ja taloudelliset edellytykset. Tällä tavalla voidaan tehokkaammin käyttää hyväksi kunkin tasavallan varoja ja huomioida jokaisen tasavallan ja samalla koko Neuvostoliiton edut.»¹

Vuoteen 1965 mennessä Neuvosto-Eestin teollisuuden kokonaistuotanto kasvaa vuoteen 1958 verrattuna 83 prosentilla, joukossa «A» ryhmän — siis tuotantovälineiden tuotanto 97 prosentilla ja «B» ryhmän eli kulutustavaroiden tuotanto 65 prosentilla. Yksistään teollisuustuotannon lisäys tulee olemaan yhtä suuri kuin koko vuoden 1956 teollisuustuotanto. Tämän yhteydessä on korostettava, että suuri osa, eli 78 prosenttia tästä lisäyksestä saadaan työn tuottavuuden kohottamisella, tekniikan jatkuvalla täydellistämällä ja tuotannon paremmalla järjestelyllä.

Vuonna 1958 tuotantovälineiden tuotannon osuus Eestin teollisuuden kokonaistuotannosta oli 49 prosenttia ja käyttötavaroiden osuus 51 prosenttia. Eestin raskaan teollisuuden entistä nopeampi kehitys alkaneella seitsenvuotiskaudella johtaa siihen, että 1965 tuotantovälineiden osuus tulee olemaan 53 prosenttia, kulutustavara-tuotannon osuuden vähentyessä 47 prosenttiin.

Eestin talousalueella on kehittynyt yli 50 eri teollisuudenalaa. Tärkeimmät niistä ovat palavakivi- ja

¹ Neuvostoliiton kommunistisen puolueen 21. edustajakokouksen N. S. Hrushtshevin selostuksen pohjalla hyväksymä päätöslauselma, Pravda, 7, 2. 1959.

kemiallinen teollisuus, voimatalous, koneen- ja kojearkennus, tekstiili- ja kalateollisuus.

Eestin palavakiviteollisuus on ensimmäisellä sijalla Neuvostoliitossa. Vuonna 1958 Eesti tuotti yli 68 prosenttia koko Neuvostoliiton palavakivituotannosta. Kaasunvalmistuksessa vastaava luku oli samalta vuodelta 68 prosenttia. Tasavallan palavakivituotanto tulee 1960 mennessä nousemaan 9 850 000 tonniin, mikä 1955 verrattuna merkitsee 41 prosentin lisäystä. Vuonna 1965 palavakivituotannon pitäisi nousta 16,5 miljoonaan tonniin.

1965 tuotetaan Eestissä asukasta kohden enemmän palavakiveä kuin hiiltä Yhdysvalloissa ja mahdollisesti enemmän kuin sellaisissa «hiilimaissa» kuin Englanti ja Länsi-Saksa.

Tämän saavuttamiseksi ryhdytään työhön palavakivituotannon laajentamiseksi ja konekannan uusimiseksi. Vuonna 1958 alettiin kaivaa palavakiveä avolouhoksissa ja rakentaa uutta kaivosta. Seitsenvuotiskauden kuluessa tullaan avamaan kolme avolouhosta, joiden yhteistuotanto nousee 10 milj. tonniin vuosittain.

Palavakivi on tasavallan tärkein teollinen raaka-aine. Oikea suhtautuminen tämän johtavan teollisuusalan kehittämiseen, ja suunnattomien pääomien sijoittaminen tälle alalle ovat omiaan kuvaamaan Neuvostoliiton suhtautumista taloudellisten ongelmien ratkaisemiseen, samoin kuin myös niitä ponnisteluja, joihin on ryhdytty nuoren Eestin sosialistisen neuvostotasavallan taloudellisen kukoistuksen saavuttamiseksi.

Tässä valossa haluaisi tehdä eräitä vertailuja.

Vuonna 1958 tuotettiin palavakiveä 9 miljoonaa tonnia eli 5,3 kertaa enemmän kuin 1940. Palavakiviteollisuus oli porvarillisessa Eestissäkin nopeimmin kehittyvä teollisuudenala. Siitä huolimatta porvarillisen diktatuurin 20 vuoden kokonaistulos on sama kuin vuoden 1958 tuloskin.

Tämän ymmärtää erinomaisesti kuultuaan vanhojen kaivostyöläisten muistelmia.

Neljättäkümmentä vuotta Kävan kaivoksella työskennellyt kaivostyöläinen R. Laar kertoo: «Viime aikoina



Palavakiven avolouhinta.

täällä on kaikki muuttunut. Porvarillisessa Eestissä suoritettiin poraustyöt käsin ja työläiset joutuivat ostamaan räjähdysaineen kaivostenomistajilta omalla rahallaan, samoin kuin myös lyhtyihinsä tarvitseman karbiidin, ym. Ei ollut työvaatteita, minkäänlaista työturvallisuutta — eikä ilmastointitaitteita. — Usein jouduimme työskentelemään polvia myöten vedessä. Palavakiveä kuljetettiin hevosilla.

Nyt meillä on koneita,» kertoo R. Laar. «Hevosten tilalle on saatu sähkövetureita ja hevosmiesten tilalle veturinkuljettajia. Meillä on porauskoneita ja muuta tekniikkaa. Niinpä teemmekin työmme hyvin ja Kävan kaivos on eräs parhaimmista palavakivialueella. Suunnitelmamme täytämme jatkuvasti ylittäen. Se on kaivostyöläisten lahja kotimaalle, joka tarvitsee entistä enemmän palavakiveä.»

Jos ajattelee näitä sanoja ymmärtää hyvin ne tekijät,

jotka ovat vaikuttaneet tasavallan teollisuuden kehittämiseen.

Sen lisäksi, että neuvostovalta on auliisti rahoittanut talouden kohottamista palvelevia toimenpiteitä, perinpohjin parantanut työoloja ja koneellistanut tuotantoa, se on myös myötävaikuttanut työtätekevien luovan aloitteellisuuden kehittämiseen.

Kukrusin kaivoskylässä asuu kaivostyöläinen, Neuvostoliiton korkeimman neuvoston jäsen Adolf Taalberg. Tämä palavakiveä kaivava nuori kaivosmies tietää hyvin palavakiven merkityksen.

Adolf Taalbergin aloitteesta työläiset ovat alkaneet perehtyä useampiin kaivostyöammatteihin ja järjestää valmistelevia työryhmiä. Kaivoksen tuotanto on jyrkästi noussut, sillä työ on käynyt helpommaksi ja työn tuottavuus kohonnut — kaivostyöläiset täyttävät nyt työvuoressa tehtävänsä kolmea tuntia lyhyemmässä ajassa.

Palavakivi on kemiallisen teollisuuden raaka-ainetta. Siitä ja sen jalosteista valmistetaan erilaisia myrkkykemikallioita, antiseptisiä aineita, lakkoja, parkitus- ja väriaineita, hyposulfaattia, rikkiä ym.

Palavakivi on myös kaasuteollisuuden raaka-ainetta, ja sitä käytetään kaupungeissa lämmitysaineena.

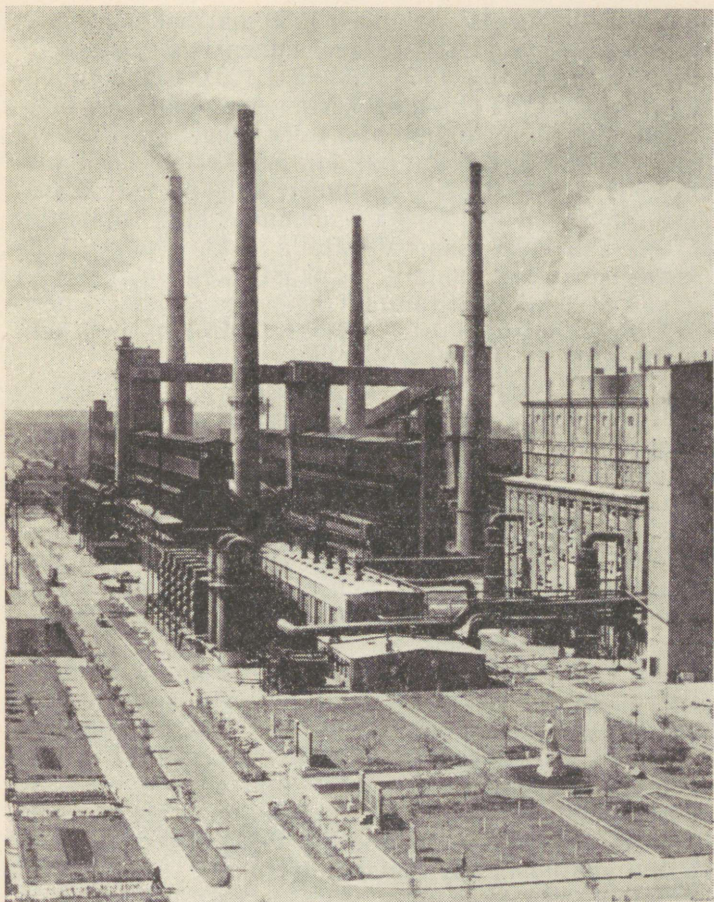
Palavakivitislaamot valmistavat nestemäistä polttoainetta, autobensiiniä, palo- ja polttoöljyä.

Palavakiveä käytetään erilaisten rakennelmien, rakennustarpeiden ja sidosaineiden valmistukseen.

Se on myös tuotantolaitosten ja rautateiden käyttämää polttoainetta. Voimalaitokset käyttävät hyväkseen palavakivimurskan ja -pölyn.

Eestiläisellä palavakivellä on erittäin tärkeä merkitys paitsi Eestin myös naapurialueiden kansantalouden kehittämässä koska niillä ei ole riittävästi polttoainetta voimatalouden kehittämiseen. Tästä syystä paikalliseen palavakiveen perustuvalla sähkövoimatuotannon kehittämisellä on tärkeä merkitys koko maalle.

Palavakivi saa alkaneen seitsenvuotiskauden ensimmäisistä vuosista lähtien suuren kuluttajan Narvan läheisyyteen nousevasta Baltian voimalaitoksesta, jota rakennetaan Neuvostoliiton kommunistisen puolueen 20. edustajakokouksen antamien suuntaviivojen mukaisesti.



Kohtla-Järven kaasutehdas.

Sen suunniteltu teho tulee olemaan 600 000 kilowattia. Laitoksen ensimmäinen osa, jonka teho on 300 000 kilowattia, valmistuu vuoteen 1960 mennessä. Baltian voimalaitoksen rakennustyöläiset ovat lupautuneet käynnistämään voimalaitoksen ensimmäisen — sadantuhan-

nen kilowatin koneiston vuoden 1959 marraskuun 7. päivään mennessä — t. s. kuukausi ennen määräaikaa.

Eestissä tuotettiin 1958 sähköä 1 160 000 000 miljoonaa kilowattituntia eli yli 6,2 kertaa enemmän kuin 1940. Vuoden 1965 sähkötuotanto tulee olemaan Eestissä 6 400 000 000 kilowattituntia, eli 5,5 kertaa enemmän kuin 1958 ja 32,5 kertaa enemmän kuin porvariaikana. Tämä määrä on 3,3 kertaa enemmän kuin tuotettiin sähkövoimaa koko tsaari-Venäjällä 1913. Vuonna 1965 tulee sähkövoiman tuotanto asukasta kohden Eestissä olemaan 5120 kilowattituntia, t. s. enemmän kuin Amerikan Yhdysvalloissa, missä 1958 tuotanto asukasta kohden oli 4100 kilowattituntia.

Nykyisin käytetään kaasun ja öljyn valmistukseen vielä huomattava osa koko palavakivituotannosta.

Eestin palavakivialueelle, Kohtla-Järven kaupunkiin rakennettiin jo neljännen viisivuotissuunnitelman aikana maailman ensimmäinen palavakivikaasutehdas.

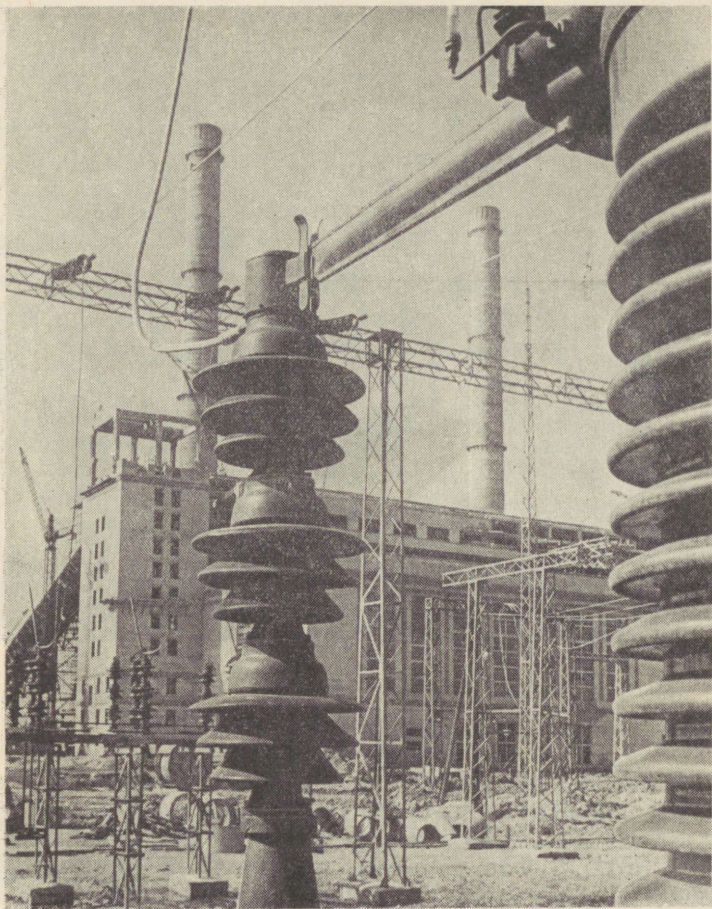
Vuonna 1958 palavakivestä tuotettiin 415 miljoonaa kuutiometriä kaasua. Kohtla-Järvellä valmistettua kaasua on toimitettu putkia myöten Leningradiin sekä Tallinnaan missä se korvaa suuret määrät kivihiiltä, nestemäistä polttoainetta ja polttopuita.

Eestiläistä palavakiveä pidetään täydellä syyllä tasavallan helmenä. Palavakivivarojen hyvin harkittu tuotanto, jossa on huomioitu taloudellinen tarkoituksenmukaisuus, on omiaan lisäämään tasavallan tulojen kasvua ja sen teollisuuden tehostumista.

Palavakiviteollisuus tuottaa nyt palavakiviöljyä suunnilleen 2,3 kertaa enemmän kuin 1950, ja tälle tuotteelle avautuu yhä uusia käyttömahdollisuuksia.

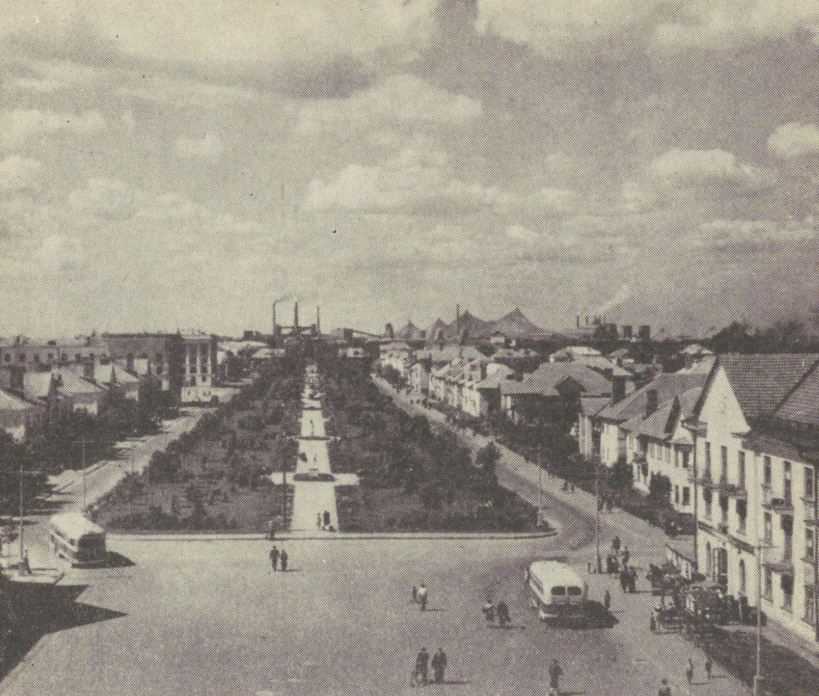
Kohtla-Järven ja Kiviölin tehdasyhtymillä on 1958 alettu rakentaa erikoisosastoja, joissa terva, fenoli ja tervavesi muutetaan arvokkaiksi kemiallisiksi tuotteiksi. Nyt aiotaan järjestää ratapölkkyjen kyllästämistööljyn, nahkan parkitusaineiden, fenoli- ja formaldehydipihkojen ym. tuotanto sekä laajentaa tällaisten aineiden valmistusta entisestään.

Laajoja mahdollisuuksia palavakiviteollisuuden kehittämiselle avaavat Neuvostoliiton kommunistisen puolueen vuoden 1958 toukokuun täysistunnon päätökset.



Baltian sähkövoimalaitoksen rakennuskenttä.

Palavakiven jalostaminen ja siitä kansantalouden tarvitsemien uusien arvokkaiden kemiallisten tuotteiden valmistaminen avaa Eestin palavakiviteollisuudelle uusia erinomaisia kehitysmahdollisuuksia.



Kohtla-Järven uusi kaupunginosa, n. s. sosialistinen kaupunki.

Eestissä luodaan palavakiviöljyn ja -kaasun varaan myös voimakas kemiallinen teollisuus.

Suurten palavakivivarojen ohella Eestin pohjoisrannikolla on runsaasti fosforiitteja. Eesti oli 1956 edellä muista liittotasavalloista kivennäislannoitteiden valmistamisessa. Vuonna 1956 Eestin kivennäislannoitetuotanto oli 2,8 kertaa suurempi kuin 1950. Seitsenvuotissuunnitelma edellyttää Maardun tehdasyhtymän keinolannoitetuotannon huomattavaa suurentamista. Seitsemän vuoden aikana superfosfaatin tuotanto suurenee 70 prosentilla, fosforiittijauhon 60 ja rikkihapon 24 prosentilla.

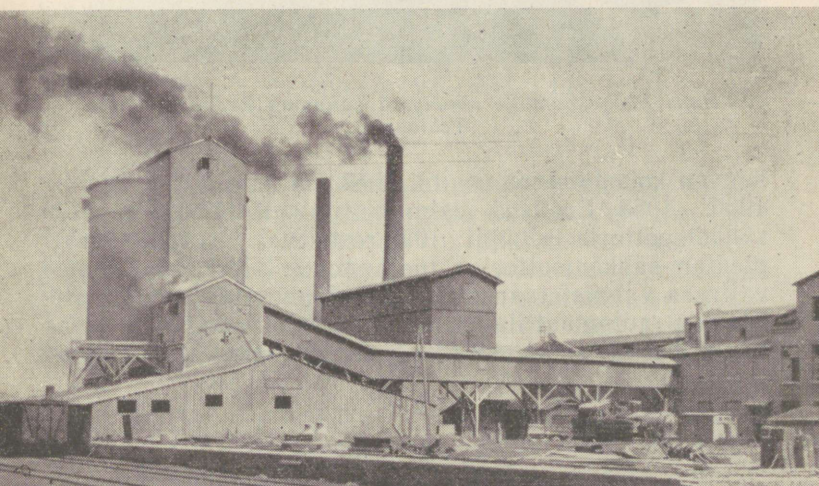
Palavakiviteollisuuden ohella tulee nopeasti kehittymään myös brikettiteollisuus, joka on niinikään tärkeä polttoaineteollisuuden haara. Nykyisin tasavallassa val-

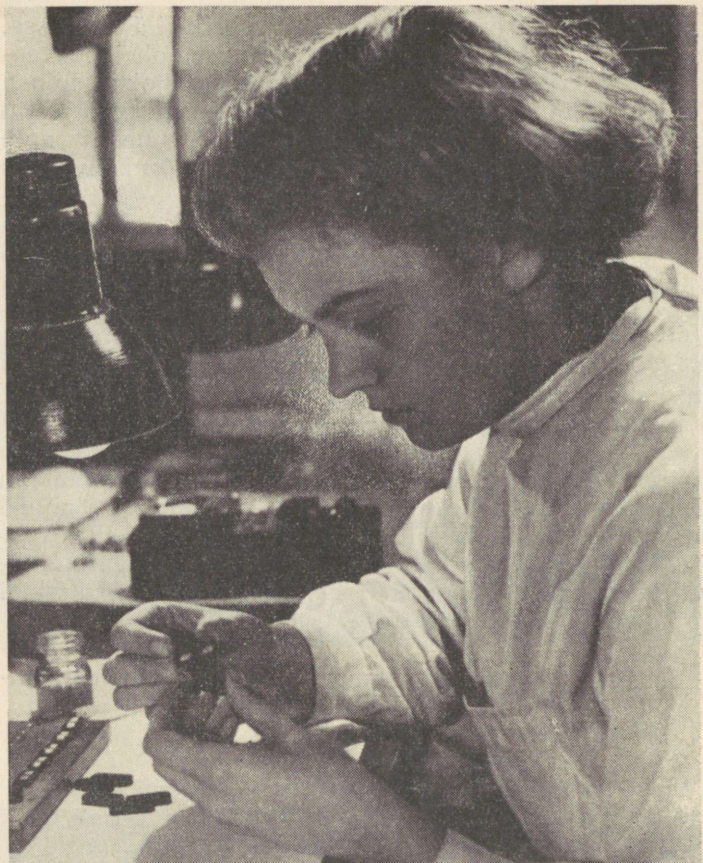
mistetaan 60 000—70 000 tonnia turvebrikettiä vuodessa. Jo toimivan Tootsin tehtaan laajentamisen ohella rakennetaan kaksi uutta turvebrikettitehdasta, joista toinen Orulle ja toinen Ellamaalle. Näin ollen turvebriketin tuotanto kohotetaan vuoteen 1965 mennessä noin 250 000 tonniin ja vuonna 1966 se tulee olemaan lähes 370 000 tonnia vuodessa.

Eestillä on erinomaiset mahdollisuudet ensiluokkaisen sementin tuotannon huomattavaan laajentamiseen. Raaka-aineena voidaan käyttää ehtymättömiä kambrisia savi- ja kalkkikerrostumia samoin kuin myös palava-kiviteollisuudesta saatavaa koksia. Mainittakoon, että tasavallassa valmistetaan nykyisin sementtiä vuodessa vain murrososa koko Neuvostoliiton vuosituotannosta. Sementtituotannon nykytaso on Eestissä sittenkin huomattavasti korkeampi kuin porvariaikana. Nytemmin järjestellään tehdas uudelleen, oikeastaan pystytetään täysin uusi, korkeatehokas sementtitehdas, minkä ansiosta sementintuotanto lisääntyy Eestissä seitsenvuotiskaudella yli kuusinkertaiseksi. Tällöin sementin tuotanto asukasta kohden tulee Eestissä olemaan suurempi kuin USA:ssa, puhumattakaan Englannista ja Ranskasta.

Tasavallan koneenrakennus- ja metallijalostusteolli-

Sementtitehdas Punane Kunda.





Hans Pöögelmannille nimetyssä Tallinnan Radiotekniikan Tehtaassa.

suuden kokonaistuotanto oli 1955 puolta suurempi kuin 1950. 1958 Eestissä valmistettiin yli 187 000 pientä sähkömoottoria eli yli 10 prosenttia Neuvostomaan pienten sähkömoottorien tuotannosta. Nykyisin tasavallassa valmistetaan erilaisia rakennustyökoneita, kattiloiden automaattilaitteita, radiovastaanottimia ym. Eestillä ei ole omaa metallurgiaa, joten metallinjalostus-

teollisuuden tarvitsema raaka-aine joudutaan tuomaan muualta. Niinpä tasavallassa onkin tarkoituksenmukaisinta kehittää niitä metallinjalostusteollisuuden aloja, jotka vaativat vähemmän metallia (tarkkuuskoneita ja kojeistoja, työkaluja ym.), mutta sensijaan runsaasti ammattitaitoista työvoimaa. Tämä seikka onkin huomioitu tasavallan seitsenvuotissuunnitelmassa. Vuosina 1959—1965 tullaan rakentamaan ja käynnistämään useita uusia koje- ja sähkötekniillisiä tehtaita. Kojeden ja automatiokojeden valmistus suurenee seitsemässä vuodessa 3,2 kertaiseksi.

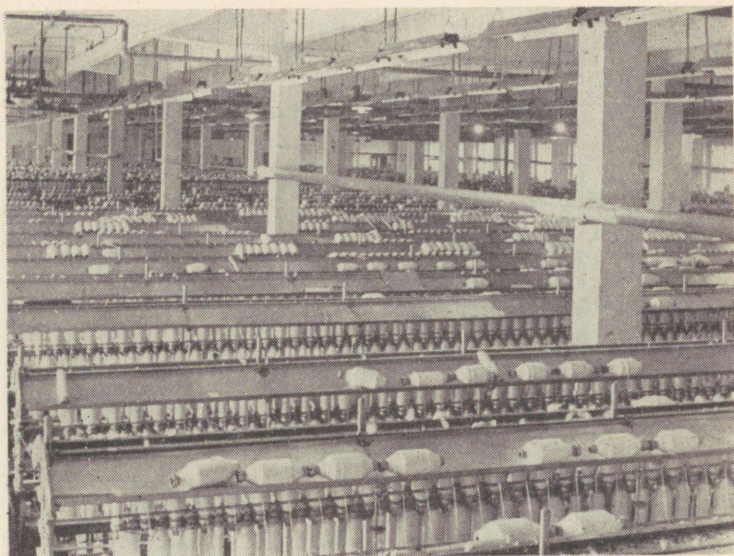
Sähkövetureita varten ryhdytään valmistamaan elohopeatasasuuntajia, lisäksi röntgen-kojeita, luminisenssilamppuja, puolijohdinvalmisteita ja monenlaisia muita uusia laitteita, minkä yhteydessä käytetään hyväksi tieteen ja tekniikan uusimpia saavutuksia. Sähkötekniillinen teollisuus ja erikoisesti sähkömoottoreiden ja kaapeli- tuotteiden valmistus lisääntyy tuntuvasti.

Kevyen teollisuuden eri alat ovat Eestissä kehittyneet varsin huomattavasti.

Kevyen teollisuuden tärkeimpien tuotteiden valmistus

	Mittayksikkö	1940	1945	1950	1956	1958
Puuvillakankaat	milj. m	22,8	0,9	26,8	70,5	113
Villakankaat	„	1,1	0,56	1,28	2,8	3,0
Pellavakankaat	„	2,3	0,865	3,28	5,5	7,1
Silkkikankaat	„	1,47	0,13	0,975	2,7	3,0
Nahkajalkineet	milj. paria	0,6	0,43	1,19	2,6	2,8

Puuvillakankaiden kokonaistuotannon suhteen Eesti on liittotasavalloista kolmannella sijalla Venäjän liittotasavallan ja Uzbekian SNT:n jälkeen. Jos taas tarkastellaan puuvillakankaiden valmistusta tasavallan kutakin asukasta kohden on Eesti ensimmäinen koko Neuvostoliitossa. Eestissä valmistettiin 1957 lähes 90 metriä puuvillakangasta kutakin asukasta kohden, vas-



Baltian Manufaktuurin kehruusali.

taavan luvun ollessa Neuvostoliitossa kaikkien kankaiden kohdalta 35,5 metriä. 1958 Eestissä valmistettiin 113 miljoonaa metriä puuvillakangasta eli asukasta kohti noin 100 metriä.

Siitä huolimatta, vaikka tasavallan pumpulikangasteollisuuden tarvitsema raaka-aine joudutaan tuomaan pääasiallisesti Keski-Aasian tasavalloista, ovat historialliset olosuhteet ja tekstiiliteollisuuden merkitys koko maan tuotannossa tunnustaneet sen tarkoituksenmukaisuuden. Seitsenvuotiskauden aikana puuvillakankaiden tuotanto lisääntyy 1,5 kertaiseksi ja vuodesta 1940 lukien yli 7 kertaiseksi.

Pellavakankaiden kokonaistuotannon osassa Eesti on neljännellä sijalla Venäjän liittotasavallan, Valkovenäjän ja Latvian jälkeen. Näiden kankaiden valmistus tulee kohoamaan vuonna 1965 vuoteen 1958 verrattuna 1,6 kertaiseksi.

1958 Eestissä valmistettiin 2,8 miljoonaa paria nahkajalkineita. Asukasta kohden laskettuna Eesti oli toisella tilalla Latvian jälkeen. Seitsemän vuoden kuluessa nahkajalkineiden tuotanto lisääntyy 45 prosentilla.

Tasavallan maatalouden erikoistuesssa karjanhoidon alalle alkaa elintarviketeollisuuden merkitys lisääntyä.

Elintarviketeollisuuden tärkeimpien tuotteiden valmistus

	Mittayksikkö	1940	1945	1950	1956	1958
Voi*)	tuh. t.	13,3	3,1	9,45	11,6	14,1
Juusto	”	0,71	0,4	0,9	2,1	2,8
Liha*)	”	16,7	6,1	8,8	19,0	28,1
Säilykkeet	milj. rasioissa	3,6	2,5	9,5	40,1	47,7
Konditoriatuotteet .	tuh. t.	3,9	2,0	9,8	14,1	14,9
Savukkeet	milj. kpl.	1,25	0,6	2,99	4,1	4,9
Saippua	tuh. t.	1,2	0,44	2,52	5,9	6,9

Elintarviketeollisuustuotanto lisääntyy seitsenvuotiskaudella (1959—1965) huomattavasti, saavuttaen eri tuotteiden kohdalta 1965 seuravaan tason: voi — 25 000 tonnia, juusto — 4000 tonnia, liha — 50 000 tonnia, säilykkeet — noin 70 miljoonaa rasiaa, konditoriatuotteet — lähes 25 000 tonnia jne.

Eesti on rannikkomaa ja niinpä kalastusteollisuus muodostaa erään sen tärkeimmän teollisuusalan. 1958 saatiin kalaa 58 100 tonnia eli 2,2 kertaa enemmän kuin 1950. Seitsenvuotiskaudella kalastus suurenee tasavallassamme 2,3 kertaiseksi, niinpä esim. sillinpyynti Atlantilla suurenee 4,8 kertaiseksi ja se tulee 1965 olemaan 130 000 tonnia. Tämä merkitsee, että vuonna 1965 tasavallassa tullaan pyytämään kalaa yhtä paljon kuin pyydettiin porvarillisessa Eestissä viimeisen seitsemän vuoden aikana yhteensä.

Kalastuksen lisääntyessä rakennetaan Tallinnaan uusi kalasatama ja otetaan käyttöön erikoiset jäähdytys-

*) Lihaa ja voita koskevat tilastot liittyvät teollisuustuotantoon.

alukset, uivat telakat ja monet muut apukeinot kalastuslaivaston palvelua silmälläpitäen.

Kaikki nämä tilastot osoittavat, että Eestillä on kunniasija Neuvostoliiton kansantaloudessa.

Viidentoista liittotasavallan joukossa Eesti on pinta-alaltaan 13. sijalla ja väkilukunsa puolesta 15. sijalla. Teollisten ja tuotannollisten perusvarojen puolesta Eesti pääsi kuitenkin 1955 jo yhdeksänneksi ja teollisuustyöläisten lukumäärän suhteen kymmenenneksi.

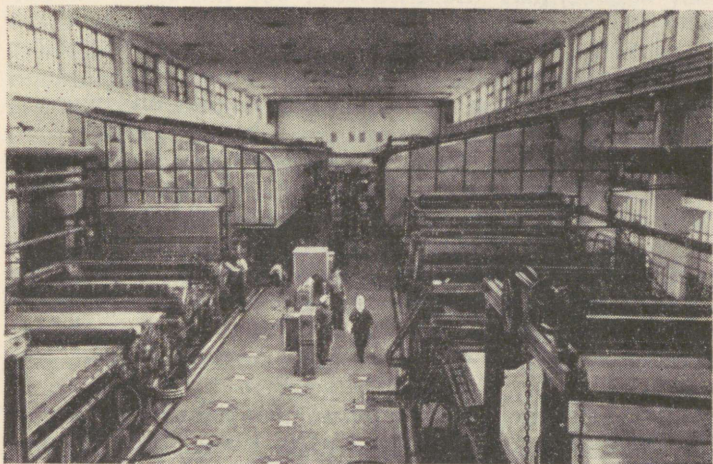
Kuten edellä jo mainittu, on Eesti palavakiven, palavakiviöljyn ja -kaasun kokonaistuotannossa ensimmäisellä tilalla koko Neuvostoliitossa, paperintuotannossa toisella, puuvillakankaiden valmistuksessa kolmannella, pellavakankaiden ja pehmeiden kattopäällysteiden tuotannossa neljännellä, kalastuksessa viidennellä, sahatuotteiden ja turpeen tuotannossa kuudennella sijalla jne. Asukasta kohti tulevan teollisuuden kokonaistuotannon osassa Eesti on eräs ensimmäisistä liittotasavaltojen joukossa.

Liittotasavaltojen nopea kehitys teki ajankohtaiseksi kansantalouden johdon parantamisen. Tasavallan kaikkien tuotantolaitosten johtaminen koko Neuvostoliiton ministeriöistä alkoi muodostua entistä vaikeammaksi. Juuri siksi nousikin päiväjärjestykseen kysymys liittotasavaltojen oikeuksien laajentamisesta taloudellisessa ja sivistyksellisessä rakennustyössä. Jo Neuvostoliiton kommunistisen puolueen 20. edustajakokouksen edellä luovutettiin välittömästi liittotasavaltojen haltuun tuhansia tuotantolaitoksia ja rakennustyömaita, jotka olivat aikaisemmin olleet eri keskusministeriöiden alaisia.

Puolueen 20. edustajakokous ja koko kansa antoivat hyväksymisensä puolueen viitoittamalle suuntaukselle, jonka mukaisesti liittotasavaltojen oikeuksia lisättiin.

Taloudellisen itsenäisyyden lisääntyminen johti liittotasavaltojen lainsäädäntäoikeuksien laajentumiseen.

Kansantaloudellisen suunnittelun jatkuvaksi kehittämiseksi ja liittotasavaltojen tarpeiden kaikinpuoliseksi huomioimiseksi sekä niiden taloudelliseen, sosiaaliseen ja sivistykselliseen rakennustyöhön liittyvien kysymysten ratkaisemiseksi tasavaltojen taloudellisten, kansal-



Kehran paperitehtaan koneistoa.

listen ja muiden erikoisuuksien mukaisesti, Neuvostoliiton korkeimman neuvoston kansallisuuksien neuvoston alaisuuteen muodostettiin taloudellinen valiokunta. Tällä valiokunnalla tulee olemaan sangen tärkeä merkitys kaikkien liittotasavaltojen talouden ja kulttuurin kehittämisessä.

Neuvostoliitto kulkee järkkymättömästi eteenpäin toteuttaen menestyksellisesti puolueen 20. edustajakokouksen laatimaa kommunistisen rakennustyön ohjelmaa. Sen toteuttaminen on tehnyt tarpeelliseksi teollisuuden ja rakennustöiden johdon parantamisen. Kommunistisen rakennustyön uusien tehtävien ratkaisemiseksi talouden johdon eri muodot oli saatava palvelemaan yhteiskunnan taloudellisen kehityksen uusia vaatimuksia.

Tarkoin tutkittuaan ja pohdittuaan teollisuuden ja rakennustöiden johdon jatkuvaa parantamista, Neuvostoliiton kommunistisen puolueen keskuskomitean helmikuun täysistunto 1957 tuli siihen johtopäätökseen, että maan laajan ja monipuolisen talouden johtaminen samasta keskuksesta ei enää käy päinsä, ja että liiallinen keskittäminen muodostuu vakavaksi haitaksi maan

kehitykselle. Näin syntyi ajatus eri alojen ministeriöiden ja virastojen teollisuuden ja rakennustyön johdon siirtämisestä alueelliseen johtoon. Puolue esitti uudeksi johtoelimeksi kansantalousneuvostot, joita on muodostettava taloudellis-hallinnollisten piirien mukaan.

Neuvostoliiton korkeimman neuvoston seitsemännessä istunnossa hyväksyttiin laki teollisuuden ja rakennustöiden johdon jatkuvasta kehittämisestä. Taloudellis-hallinnollisten piirien muodostaminen jätettiin liittotasavaltojen korkeimpien neuvostojen toimivaltaan.

Teollisuusjohdon uudellenjärjestäminen laajensi entistä enemmän liittotasavaltojen oikeuksia, saaden ne entistä laajemmin osallistumaan kansantalouden johtoon.

Liittotasavaltojen korkeimmat neuvostot määrittelivät taloudellisten piirien lukumäärän. Koko maahan muodostettiin tällöin 105 taloudellis-hallinnollista piiriä.

Neuvosto-Eestin korkeimman neuvoston 5. istunnossa toukokuussa 1957 tehtiin päätös yhden kansantalouspiirin muodostamisesta tasavallan alueelle. Eestin taloudelliseen piiriin kuuluvan teollisuuden ja rakennustyön johtamisesta vastaa Eestin kansantalousneuvosto. Toimeenpantu uudelleenjärjestely tuotti viipymättä myönteisiä tuloksia.

Eestin kansantalousneuvosto samoin kuin myös paikallinen teollisuus täyttivät vuoden 1957 tuotantosuunnitelman 108 prosenttisesti. Tasavallan kansantalousneuvoston alaiset tuotantolaitokset valmisivat 1957 tuotteita miljoonien ruplien arvosta yli suunnitelman.

Vuoden 1957 kokonaistuotanto oli 13 prosenttia suurempi kuin 1956. Työn tuottavuutta koskeva suunnitelma tuli huomattavasti ylitettyä. Mainittakoon, että 75 prosenttia tasavallan teollisuustuotannon lisäyksestä saavutettiin työn tuottavuuden kohottamisella. Menestyksellisesti täytettiin tuotantokustannusten alentamissuunnitelma. Jo nämä esimerkit vahvistavat Eestin taloudellisen piirin muodostamisen tarkoituksenmukaisuuden.

Eestin teollisuustyöläiset saavuttivat 1958 uusia voitoja. Tasavallan teollisuuden kokonaistuotannon suun-

nitelma täytettiin 106 prosenttisesti. Teollisuuden tuotanto lisääntyi 1958 edellisvuodesta 10 prosentilla.

Teollisuuden ja ennenkaikkea raskaan teollisuuden, tämän koko tasavallan kansantalouden perustan ennennäkemättömän nopea ja sopusuhtainen kehitys vaikuttivat Eestissä työväenluokan lukumäärän ja sen johtavan osuuden lisääntymiseen.

Eestin sosialistisen teollisuuden menestyksellinen ja nopea jälleenrakentaminen ja kehittäminen on muodostunut samalla erääksi tärkeimmäksi ja ratkaisevammaksi tekijäksi perusteellisten sosialististen uudistusten toimeenpanossa nuoren neuvostotasavallan maataloudessa.

IV. UUTTA MAASEUTUA

Neuvostoliiton korkein neuvosto kokoontui viidennessä kokoonpanossaan ensimmäiseen istuntokauteensa Moskovaan varhain keväällä 1958. Koko neuvostokansan mitä suurimmalla moraalisella ja poliittisella yksimielisyydellä vasta valituiksi tulleet edustajat olivat päättämässä erittäin tärkeistä asioista, joista riippui maatalouden jatkuvan kohottamisen ohella myös koko sosialistisen valtion myöhempi kehitys. He pohtivat esitystä laiksi kolhoosijärjestelmän jatkuvasta kehittämisestä ja kone- ja traktoriasemien uudelleenjärjestämisestä.

Kokouksessa puhunut N. S. Hrushtshev sanoi:

«Ensimmäisten kone- ja traktoriasemien muodostamisesta on kulunut 30 vuotta. Kolhoosit ovat tänä aikana kulkeneet pitkän kehitystaipaleen. Ne ovat kasvaneet, niiden yhteistalous on lujittunut ja kolhoosituotanto on muuttunut monipuolisemmaksi.

Ovatko kone- ja traktoriasemien aikaisemmin suorittamat toiminnot näissä oloissa säilyneet? Vastaavatko kone- ja traktoriasemien suorittaman kolhoosien tuotannonlistekniillisen palvelun vakiintuneet muodot maataloustuotannon nykyistä tasoa ja kolhoosien vaatimuksia?»

Neuvostoliiton talonpoikaisto antoi selvän vastauksensa näihin kysymyksiin N. S. Hrushtshevin selos-

tuksen teesien ennakkokäsittelyssä, johon Neuvostoliiton korkeimman neuvoston istuntokauden edellä osallistui koko kansa. Kansa vakuutti, että nykyisiä kolhooseja suurine miljoonatuloineen, tuotannollisine varoineen ja laajoine työntekijäkuntineen ei mitenkään voida verrata kehityksen alkuvaiheen taloudellisesti heikkoihin ja useimmissa tapauksissa pieniin kolhooseihin. Nyt, kun kolhoosit kykenevät sijoittamaan suuria pääomia tuotantoonsa, hankkimaan koneita ja turvaamaan niiden tarkoituksenmukaisen käyttämisen, on käynyt ajankohtaiseksi perinpohjaisten muutosten toimeenpaneminen kolhoosien tuotannollis-teknillisessä palvelemisessa. Kolhoosit kykenevät ja voivat ottaa huostaansa kone- ja traktoriasemien omistamat erilaiset koneet, voidakseen välittömästi käyttää niitä kolhoosituotannon kaikinpuoliseksi edistämiseksi.

Paiden piirin Estonia kolhoosin puheenjohtaja, Neuvostoliiton korkeimman neuvoston edustaja sosialistisen työn sankari Heino Marrandi totesi keväällä 1958 kolhoosin kaikkien talonpoikien nimissä:

— Kolhoosimme on vielä nuori, mutta kaiken nuoren ja terveen tapaan se kehittyy nopeasti. Siitä on tullut rikas. Sadot ovat kohonneet ja rehuperusta on lujittunut. Meillä on puolituhatta hehtaaria hyvinhoidettuja monivuotisia laidunmaita. Maidon tuotos on lehmää kohti noussut keskimäärin 4199 kiloon. Viljelmien jokaista 100 hehtaaria kohti tuotamme 56 tonnia maitoa... Tämä merkitsee sitä, että olemme oppineet tekemään työtä. Samoin on laita koneiden kanssa. Meillä on kolhoosissa 11 autoa, parikymmentä moottoria ja erilaisia koneita karjatalouden raskaimpien töiden koneistamiseksi. Kykenemme kyllä hoitamaan koneet ja traktorit, kun meillä on niiden hankkimiseen varatkin olemassa: kolhoosin jakamattomat varat nousevat nimittäin lähes 4 miljoonaan ruplaan.

Eestin nuorten, vasta jokin aika sitten muodostettujen kolhoosien näin nopea kohoaminen Neuvostomaan «vanhojen» kolhoosien tasolle osoittaa selvästi kommunistisen puolueen alullepanemien ja maatalouden sosialistiseen uudistamiseen tähtäävien toimenpiteiden tehokkuutta.

Maatalouden sosialistinen uudistaminen on eräs sosialistisen vallankumouksen vaikeimmista tehtävistä. Neuvosto-Eestin maatalouden suuntaamiseksi sosialistiselle kehitystielle oli toteutettava leniniläinen osuustoiminnallistamissuunnitelma.

Tasavallan maatalouden siirtyminen kolhoositielle on koko Neuvosto-Eestin olemassaolon aikana, vuodesta 1940, merkinnyt suurinta käännettä Eestin työtätekevien elämässä.

Ensimmäiset kolhoosit syntyivät tasavaltaan vuosina 1947—1948 ja syyskuun 1. päivänä 1949 tasavallan kolhooseihin kuului yli 75 prosenttia kaikista talonpoikaistalouksista. Nykyään Eestin kolhooseihin kuuluu 98,9 prosenttia kaikista talonpoikaistalouksista, kolhoosien omistaessa 99,9 prosenttia kaikista viljelysmaista.

Eestin maatalouden kollektivisoimisella on lukuisia erikoispiirteitä, jotka johtuvat niistä uusista historiallisista olosuhteista, joiden vallitessa Eestin siirtyminen sosialismiin tapahtui.

Tärkein erikoisuus on siinä, että kolhooseja järjestettäessä voitiin huomioida Neuvostoliiton kokemukset. Kolhoosirakennustyöhön ryhtyessään Eestin kommunistinen puolue otti varteen koko sen valtavan kokemuksen, minkä Neuvostoliiton kommunistinen puolue oli siihen mennessä hankkinut kolhoosirakennustyössä, kolhoosien organisation ja talouden lujittamisessa ja kolhoosien valtiollisessa johtamisessa.

Neuvostoliiton kokemusten ansiosta Eestin kommunistit välttyivät kolhoosirakennustyössä monista vaikeuksista ja virheistä ja kykenivät jouduttamaan Eestin maatalouden sosialistista uudistamista.

Jo aikaisemmin sosialistiselle kehitystielle astuneiden liittotasavaltojen siirtyminen yleiseen kollektivisoimiseen vaati alustavasti maan teollistamista ja traktoreita, leikkuupuimureita, autoja ja muita maataloudessa tarvittavia koneita valmistavien tehtaiden rakentamista. Vasta tämän jälkeen Neuvostoliiton maatalous kyettiin siirtämään nykyaikaisen suurtuotannon teknilliselle perustalle.

Eestin maatalouden kollektivisointi tapahtui oloissa, jolloin Eestin sosialistinen neuvostotasavalta muodosti

eroittamattoman osan Neuvostoliitosta, jossa oli jo luotu raskas teollisuus. Tämän ansiosta tasavallan maatalouden teknillinen uudistaminen kävi päinsä ilman, että sen alueelle olisi pitänyt rakentaa maatalouskonetehtaita, sillä uusin maataloustekniikka tuotiin veljestasavalloista.

Muista tasavalloista saaduilla uusimmilla maatalouskoneilla oli erittäin tärkeä merkitys Eestin maatalouden sosialistisen uudistamisen jouduttamisessa.

Eestin kone- ja traktoriasemat muodostettiin useita vuosia ennen kolhooseja, joten tasavallan kolhoosit eivät juuri ollenkaan joutuneet kokemaan n. s. manufaktuurista kehityskautta.

Maatalouden laajamittainen kollektivisointi suoritettiin olosuhteissa, jolloin Eestissä oli yksityisomistuksellisen järjestelmän vaikutuksesta vallitsevana hajanainen asustus. Tämä tosiasia on tuottanut ja tuottaa yhä edelleenkin huomattavia vaikeuksia kolhoosituotannon järjestämisessä, kolhoosiorganisation ja talouden lujittamisessa ja nostaa päiväjärjestykseen kysymyksen kolhoosikylien muodostamisesta, mikä «turvaa suotuisimmat mahdollisuudet kolhoosituotannon kohottamiselle ja suo tilaisuuden kolhoosilaisten sivistys- ja elinolojen parantamiseen sekä hyvien koulujen, sairaaloiden, synnytyslaitoksien, lastenseimien ja -tarhojen rakentamiseen.»¹

Maatalouden kollektivisointi ja sen perusteella suoritettu kulakkiluokan hävittäminen suoritettiin Eestissä lyhyemmässä ajassa kuin vanhemmissa liittotasavalloissa.

Oli olemassa kaksi tekijää, jotka edistivät eestiläisten talonpoikien siirtymistä kolhoosien tielle: ensinnäkin työtätekevien talonpoikien vaikea *taloudellinen asema* ja toiseksi *muiden liittotasavaltojen vakuuttava esimerkki* siitä, miten maalaisväestön taloudellinen ja sivistyksellinen taso pääsee kehittymään juuri kolhoosien ansiosta.

Vertaillessaan nykyistä vapaata ja vaurasta elä-

¹ N. S. Hrushtshev, «Neuvostoliiton maatalouden edelleenkehittämisen toimenpiteistä», Gospolitizdat, 1955, sivu 83.

määnsä synkkään menneisyyteen, eestiläiset kolhoositalonpojat tulevat tahtomattaankin muistelleeksi entistä köyhyyttä ja velkojen rasittamia yksityistalouksiaan, jotka vaativat suunnatonta työtä, mutta hädintuskin turvasivat niukan toimeentulon, sekä porvarillisen Eestin työtätekeviä talonpoikia alituisesti painanutta kulakien orjuutta.

Niinpä esimerkiksi Märjamaan piirin Tasuja kolhoosin jäsen Liisa Silberg kertoilee seuraavaan tapaan:

— Kolhoosijärjestelmä on tuonut meille aivan toisenlaisen elämän. Tämä järjestelmä pääsi Eestissä valtaan porvariston kukistamisen jälkeen. Talonpojat liittyivät mielellään kolhooseihin, sillä näkivät niiden johdattavan onneen.

Eräs näistä kolhooseista perustettiin kyläämme.

Kolhoosissa työskennellen perheemme tulot ovat huomattavasti kohonneet. Yhteistaloudessa vuoden mittaan tekemästämme työstä sain mieheni kanssa 1958 4,5 tuhruplan rahapalkan lisäksi 1100 kg viljaa, 1840 kg perunaa ja muita maataloustuotteita. Tulojamme ovat omiaan lisäämään myös oma kasvitarhamaamme, lehmä, sika, lampaat ja siipikarja.

Tasuja kolhoosi ei suinkaan ole tasavallan parhaita.

Tämä talonpoikaisnainen ei ole mikään harvinainen elämän murjoma ihminen, joka on «odottamatta» löytänyt onnensa. Märjamaalaisen talonpoikaisnaisen Liisa Silbergin tavoin puhuu koko kansa. Tällaisia muistelmia ja vertailuja kuulee nyt jokaisessa eestiläisessä maalaiskylässä.

Eestiläiset talonpojat ovat tinkimättömästi kolhoosijärjestelmän puolella.

Kollektivisoinnin toimeenpano ja kolhoosijärjestelmän voitto merkitsevät, että Eestin maaseudulla ovat syntyneet uudet, sosialistiset tuotantosuhteet, jotka perustuvat tuotantovälineiden sosialistiseen yhteisomistukseen.

Eestin maatalouden pohjana on kaksi sosialistista omistusmuotoa: 1) valtion, jota edustavat neuvostotilat, kone- ja maanparannusasemat ja jokin aika sitten kone- ja traktoriasemien tilalle muodostetut korjausteknilliset



Pälsonille nimetyn neuvostotilan nautakarjaa.

asemat, ja 2) osuustoiminnallinen, jota edustavat maatalous- ja kalastuskolhoosit.

Vuoden 1957 lopulla Eestissä oli 110 neuvostotilaa, joiden käytettävänä oli 1347 erilaista traktoria, yli 250 leikkuupuimuria ja lähes tuhat kuorma-autoa. Neuvostotilat omistivat 109 800 ha viljelysmaata, josta leipävilja- ja palkokasviviljelmät muodostivat 32 900 ha, vihannes- ja perunaviljelmät 9600 ha ja rehukasviviljelmät 67 300 ha. Nautakarjan pääluku niillä oli 47 400 (vastaavan luvun oltua 22 200 vuonna 1950), lehmiä oli niistä 24 900 (vuoden 1950 vastaava määrä oli 9500), ja sikoja 94 500 eli lähes kolme kertaa enemmän kuin 1950 ja lampaista 2000.

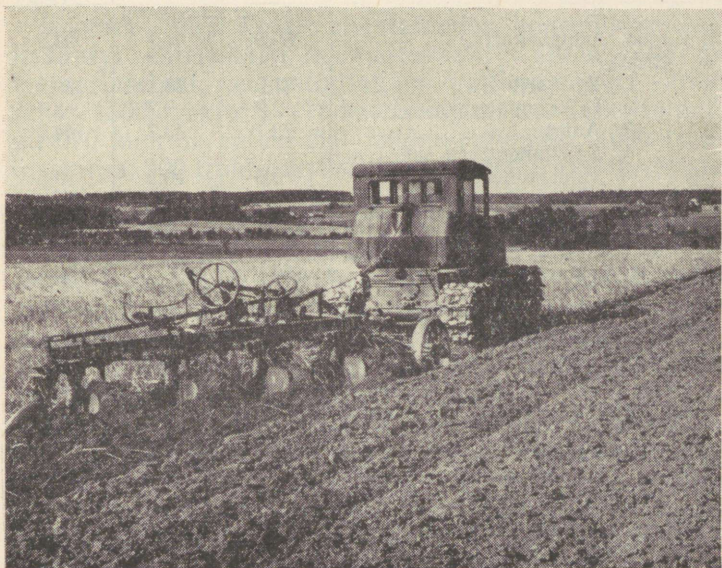
Vuoden 1958 alussa Eestissä oli kalastustaloudet mukaanlukien 971 kolhoosia, joista maatalousosuuksuntia 887. Jokaisessa kolhoosissa lasketaan olevan keskimäärin 124 talonpoikaistaloutta. 1957 kolhoosien hallussa oli 563 400 ha viljelysmaata, joka jakautui seuraavasti: leipävilja ja palkokasvit 256 800 ha ja rehukas-

vit 249 400 ha. Vuoden 1957 lopulla kolhooseilla oli 195 500 päinen nautakarja, josta lehmiä 118 700, sekä sikoja 128 700, lampaita 55 900 ja hevosia 75 600.

Eestissä oli vuoden 1957 alussa 66 kone- ja traktoriasemaa ja 8 kone- ja maanparannusasemaa. Kone- ja traktoriasemien omistamien traktoreiden yhteismäärä 15-hevosvoimaisiksi laskettuna kasvoi vuodelta 1950 2819 traktorista 5640 traktoriin vuonna 1956 eli puolella. Kuorma-autojen lukumäärä nousi vastaavasti 223-sta 546-een, leikkuupuimureiden määrä 109-stä vuonna 1950 1164-ään vuoteen 1956 mennessä jne.

Koneellistamisen ohella on suoritettu nopeassa tahdissa maaseudun sähköistämistä. Tähän mennessä on sähköistetty kaikki kone- ja traktoriasemat, 93 neuvostotilaa ja kaikki korjausteknilliset asemat. Vuoden 1959 alkuun mennessä tasavallassa oli sähköistetty 58 prosenttia kaikista kolhooseista, vastaavan luvun oltua

Kesantojen kyntö.



1950 vain 22 prosenttia. Vuonna 1960 saadaan sähköistettyä 580 kolhoosia ja 1965 jo kaikki kolhoosit. 1958 käytettiin maataloudessa sähkövoimaa 55,4 milj. kilowattituntia. Vuoteen 1955 verrattuna sähkövoiman käyttö nousi 2,4 kertaa. 1965 sähkövoiman käyttö nousee jo 150 miljoonaan kilowattituntiin.

Tässä tarkoituksessa kolhoosit, neuvostotilat sekä kone- ja traktoriasemat saivat vuonna 1950 1071 moottoria, vastaavan määrän noustua 1957 8923 moottoriin.

Nämä tilastot ovat omiaan osoittamaan, että tasavallassa on kollektivisoinnin jälkeen sangen nopeasti koneellistettu ja sähköistetty maataloustuotantoa. Tämä on puolestaan suuresti muuttanut voimakonetilannetta, mikä nähdään seuraavasta taulukosta.

Maatalouden koneistaminen ja sähköistäminen (prosentteissa)

	1950	1956	1957
I. Kaikki voimakoneet	69,0	91,7	93,2
Niistä:			
1. Traktorit	31,9	28,1	29,6
2. Leikkuupuimurit	2,9	9,7	8,4
3. Autot	28,7	43,7	44,7
4. Sähkömoottorit ym. voimakoneet	5,5	10,2	10,5
II. Vetojuhdet (konevoimaksi las- kettuna)	31,0	8,3	6,8
Kaikki voimakoneet	100	100	100

Maataloustöiden koneellistaminen laajenee vuosi vuodelta, mitä osoittavat seuraavat tilastot.

Tärkeimpien maataloustöiden koneellistaminen kolhooseissa (prosentteissa kolhoosien kunkin työalan kokonaismäärästä)

	1950	1956
Kesantojen kyntö	52	96
Syyskyntö	42	98

	1950	1956
Kylvöt:		
syysviljat	6	82
kevätiljat	3	60
pitkäkuituinen pellava	5	27
peruna	2	33
Korjuu:		
kaikkien jyväviljojen korjuu		
leikkuupuimureilla	1	46
perunannosto kone- ja traktoriasemien koneilla	0,2	14
painorehunvalmistus	28	61

Sen jälkeen, kun tasavallan talonpoikaiston perusjoukot 1949 astuivat kolhoosien tielle, on tärkeimpien peltotöiden koneellistaminen nopeasti lisääntynyt. Vertailun vuoksi on mielenkiintoista todeta, että 1945 oli tärkeimmistä peltotöistä koneellistettu 1,4 prosenttia ja 1948 4 prosenttia.

Tasavallan kone- ja traktoriasemat suorittivat 1956 kolhooseissa 4,2 kertaa enemmän maataloustöitä kuin 1950.

Vuonna 1957 Eestin maatalouden koneellistaminen lisääntyi entisestään huomattavasti. Tällöin kone- ja traktoriasemat, neuvostotilat ym. valtionaloudet saivat lähes 1500 traktoria (15-hevosvoimaisiksi laskettuina), yli 570 kuorma-autoa, 290 leikkuupuimuria, 1000 traktoriauraa, 900 traktorikylvökonetta, 1400 traktorivetoista kultivaattoria, 500 traktoriniittokonetta, 700 puimakonetta ja suuren määrän muita maanmuokkaus-, kylvö- ja elonkorjuukoneita samoin kuin myös karjafarmeilla käytettäviä koneita ja laitteita. Konekannan lisääntymisen ansiosta kolhooseja palvelleet kone- ja traktoriasemat saattoivat laajentaa maataloustöiden koneellistamista. Kone- ja traktoriasemat täyttivät 1957 töiden koneellistamissuunnitelman 101 prosenttisesti.

Edelläesitetyistä tilastoista ilmenee että neuvostohallitus on kone- ja traktoriasemia muodostaessaan pitänyt silmällä kolhoosien etuja. Juuri nämä edut ja jatkuva huolehtiminen kolhooseista vaikutti siihen, että sen jälkeen, kun neuvostovaltion kolhoosien johtamisessa soveltamat menetelmät, oltuaan tarkoituksenmukaisia

tietyssä vaiheessa, lakkasivat palvelemasta maatalouden tuotantovoimien kehittämistä, kommunistinen puolue katsoi koittaneen ajankohdan, jolloin on pohdittava kolhoosien tuotannollis-teknillisten palvelemismuotojen muuttamista, traktoreiden myymistä kolhoosien omistukseen, kone- ja traktoriasemien muuttamista korjaus-teknillisiksi asemiksi, joiden tehtävänä on kolhoosien traktoreiden, erilaisten koneiden ja teknillisen kaluston korjaaminen, kolhoosien ja neuvostotilojen varustaminen uusilla koneilla, varaosilla, polttoaineilla, lannoitteilla, myrkkykemikalioilla ja muilla tarveaineilla.

Keväällä 1958 kokoontunut Neuvostoliiton korkeimman neuvoston viidennen kokoonpanon ensimmäinen istunto kaikinpuolin käsitteli ja sittemmin myös hyväksyi nämä puolueen ehdotukset, jotka olivat jo saaneet istunnon edellä järjestetyssä yleiskansallisessa käsittelyssä täyden hyväksymisen. Näin ollen kone- ja traktoriasemille keskitetyt koneet siirtyivät kolhooseille. Viimemainitut saivat hyvät edellytykset tuotantovoimien jatkuvaan kehittämiseen ja nykyaikaisen konetekniikan käyttämiseen, maatalouden teknillisen kehityksen jouduttamiseen, tuotannon lisäämiseen ja tuotantokustannusten alentamiseen.

Seuraavaat esimerkit ovat omiaan osoittamaan, että Neuvostoliiton kommunistisen puolueen esitykset ja maan korkeimman neuvoston vahvistama laki kolhoosijärjestelmän jatkuvasta kehittämisestä ja kone- ja traktoriasemien uudelleen järjestämisestä palvelevat kolhoosien etuja. Välittömästi tähän lain julkisuuteen saatamisen jälkeen kolhoosit alkoivat Eestissä ahkerasti ostaa koneita kone- ja traktoriasemilta. Jo muutamassa kuukaudessa tammikuuna 1 päivän 1959 mennessä kolhoosit ostivat 2640 erimerkkistä traktoria, 808 leikkupuimuria, 2632 traktoriauraa ja runsaasti kylvökoneita, niittokoneita, kultivaattoreita ja muita maatalouskoneita ja -välineitä. Kaikki tämä lujitti kolhoosien yhteisomaisuutta, edisti koneiden tehokasta hyväksikäyttöä ja kohotti yhteistalouden muiden alojen tuotantoa.

Maataloustuotannon nopeaan kehittämiseen liittyvien kysymysten menestyksellistä ratkaisemista ovat omiaan olleet edistämään myös Neuvostoliiton kommunistisen

puolueen keskuskomitean vuoden 1958 kesäkuun täysistunnon päätökset «Kone- ja traktoriasemien työstä perittyjen pakollisten toimitusten ja luontoismaksujen lopettamisesta ja maataloustuotteiden hankintahintojen uudesta järjestyksestä ja uusista ehdoista».

Tähän mennessä saavutetun tason tarkastelu antaa selvän käsityksen siitä, kuinka erinomaisia näköaloja Eestin maataloustuotannon kehittämislle avautuu.

Eestin talonpoikaisto on viime vuosina huomattavasti lisännyt karjatalouden tuotantoa.

Karjataloustuotteiden lisäys viimeisen viiden vuoden aikana (1953—1958)

		1953	1957	1958
Liha, rasva	tuh. t.	54,4	74,4	78,1
Maito	”	552,7	723,7	731,8
Munat	milj. kpl.	150,9	173,8	188,0

Lihan tuotanto suureni vuodesta 1953 vuoteen 1958 mennessä 23 700 tonnilla, maidon tuotanto 179 000 tonnilla ja munien kappaletuotanto 37,1 miljoonalla.

Vuonna 1958 tuotettiin maataloustuotteita kutakin 100 pelto- ja laidunmaahehtaaria kohti seuraavasti.

	kaikissa talous- muo- doissa	neuvosto- tiloilla	kolhoo- seissa
Maitoa (tonneissa)	38,0	24,67	18,17
Lihaa (elävä paino tonneissa) . .	5,75	4,23	1,9
siitä sikoja (100 peltohehtaaria kohti)	8,5	6,2	2,52
Munia (tuh. kpl. 100 peltohehtaaria kohti)	61,4	19,6	13,7

Samana vuonna tasavallan kolhoosit lihottivat yli 155 800 sikaa eli 19 200 sikaa enemmän kuin edellisenä vuonna. Neuvostotiloilla lihotettiin 123 000 sikaa.

On otettava huomioon, että karjataloustuotteiden tuo-

tannon lisääntyminen kolhooseissa ja neuvostotiloilla on johtunut pääasiallisesti karjan tuottoisuuden kohoamisesta.

Tasavallan maatalouden kaikki eri talousmuodot huomioonottaen saatiin 1957 kutakin lehmää kohti maitoa 2639 kiloa eli 299 kiloa enemmän kuin 1956. Vastaavat luvut olivat kolhooseissa 2185 kiloa eli 399 kiloa enemmän kuin edellisvuonna ja neuvostotiloilla 3078 kiloa eli 127 kiloa enemmän kuin 1956.

Paras tuotos lehmää kohti saavutettiin Tapan, Paiden ja Harjun piirin kolhooseissa, joissa se nousi keskimäärin 2700 kiloon.

Vuonna 1957 tasavallan kolhooseissa oli 41 lypsäjää, jotka saivat jokaiselta hoidossaan olevalta lehmältä 4200—5000 kiloa maitoa.

Heidän lisäksi kolhooseissa kymmenen lypsäjää sai jokaiselta lehmältä yli 5000 kiloa maitoa. Eräs heistä on Tapan piirin Kaardiväelane kolhoosissa työskentelevä lypsäjä Edith Räni, joka on jokaiselta hoidokkiltaan saanut keskimäärin 6010 kiloa maitoa.

Lehmien tuotoksen lisääntyminen liittyy välittömästi siihen suunnitelmalliseen työhön, jota farmeilla tehdään karjanhoidon kehittämiseksi. Tärkeä merkitys tässä suhteessa on ollut paitsi lypsäjien karjanhoidollisten tietojen lisäämisellä ja lypsykarjan hoidon ja ruokinnan parantamisella myös karjarodun jatkuvalla kehittämällä ja parantamisella.

Eestin nautakarja jakaantuu kolmeen eri rotuun: punaiseen eestiläiseen rotuun, mustankirjavaan eestiläiseen rotuun ja eestiläiseen maatiaisrotuun.

Eniten on levinnyt punainen eestiläinen karjarotu, joka muodostaa yli 72 prosenttia koko tasavallan nautakarjasta. Sitä hoidetaan pääasiallisesti etelä- ja keski-Eestissä sekä saaristossa.

Punaisen eestiläisen karjanrodun jalostamisesta huolehti valtion kaksi siitoslaitosta, Viljandin ja Tarton karjansiitoslaitokset. Nämä laitokset ovat vuodesta 1955 alkaen ulottaneet työnsä koko mainittuun rotuun, pyrkien parantamaan sen laatua ja tuottoisuutta.

Punainen eestiläinen karjarotu on nykyisin pääpiirteissään lypsykarjaa, mutta parhaissa rotukarja-

talouksissa jalostetaan myös lypsy- ja teuraskarjaa, mikä onkin karjanjalostustyön lähimpiä tehtäviä.

Mustankirjava eestiläinen karjarotu muodostaa keskimäärin 25 prosenttia koko tasavallan nautakarjasta. Tämä karjarotu on eniten levinnyttä maan pohjois- ja länsiosissa. Eestiläistä maatiaisrotua tavataan siellä-täällä eri talouksissa.

Sikarotuja on pääasiassa kaksi — suuri valkoinen ja luppakorvainen pekoonisika. Kummankin rodun hoitoalueet on tarkoin määritelty. Eestiläisiä luppakorvasikoja hoidetaan Eestin länsi- ja saaristopiireissä ja suurikokoista valkoista sikarotua mannermaalla.

Lampaista ovat levinneet eestiläinen puolihienovillainen valkopäinen ja eestiläinen tummapäinen lammasrotu. Eestiläiset tummapäiset lampaat muodostavat kolme neljäsosaa kaikista rotulampaista.

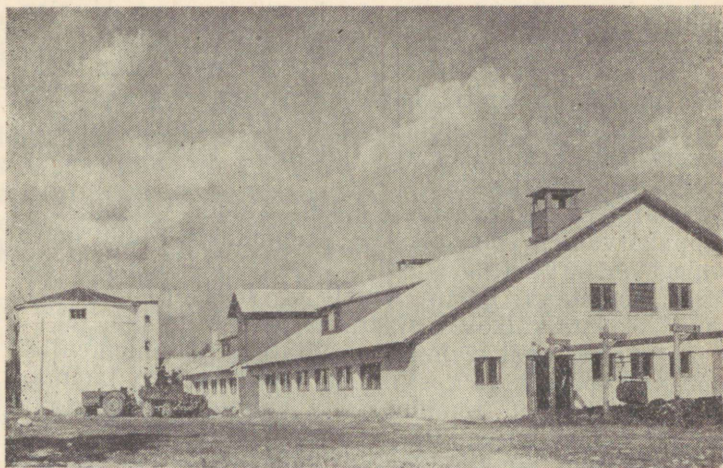
Tasavallan maataloudessa kasvatetaan ja jalostetaan myös torirotuisia hevosia, jotka on arvostettuja koko Neuvostoliitossa.

Eestin karjatalouden eräänä tehtävänä on maidon, lihan, voin ja munien tuotannon ohella rotukarjan kasvatus, johon onkin hyvät mahdollisuudet ja edellytykset. Viimevuosina on tasavallan ulkopuolelle joka vuosi myyty yli 6000 puhdasrotuista nautaa ja yli 1000 puhdasveristä hevosta ja noin 4000 rotusikaa. Rotukarjafarmeja oli tasavallassa 1957 seuraavasti: nautakarjafarmeja 114, sianhoitofarmeja 41, lampaanhoitofarmeja 40, siipikarjanhoitofarmeja 167 ja hevoshoitofarmeja 203.

Karjan ja siipikarjan tuottoisuuden lisääntyä tasavallan kolhoosit ja neuvostotilat luovuttivat ja myivät 1957 valtiolle maitoa 56 300 tonnia eli 30 prosenttia, lihaa (elävä paino) 4600 tonnia eli 20 prosenttia ja munia 3 526 000 kappaletta eli 18 prosenttia enemmän kuin 1956.

Kaikkia karjataloustuotteiden lisäämismahdollisuuksia ei ole vielä käytetty loppuun. Työskennellen karjataloustuotannon jatkuvaksi lisäämiseksi maataloustyöntekijät ovat nyt ottaneet tehtäväkseen karjan nopean lisäämisen.

Seuraavasta taulukosta nähdään, että tällä alalla on vielä monia ratkaisuaan odottavia kysymyksiä.



Kohtla-Järven neuvostotilan navetta.

**Karjan pääluku kaikissa eri talousryhmissä
(tuhansissa, vuoden lopulla laskettuna)**

	1940	1944	1950	1953	1956	1957
Nautakarja	528,4	401,4	462,0	448,0	431,0	439,4
siitä lehmiä	401,8	226,5	283,6	257,6	267,0	278,4
Sikoja	319,2	196,2	297,0	309,3	359,6	408,1
Lampaita ja vuohia	325,3	264,4	274,4	242,4	231,5	246,2
Hevosia	203,0	164,0	163,3	148,7	101,0	94,3

Vuoden 1958 lopulla oli nautakarjan pääluku 451 900, siitä lehmiä 283 800 ja sikoja oli 429 200. Sikoja (ja siipikarjaa) on nyt enemmän kuin 1940, mutta sensijaan nautakarjaa, varsinkin lehmiä, huomattavasti vähemmän kuin silloin.

Nautakarjan pääluvun lisääntyminen oli 1958 pientä, vain noin 3 prosenttia, lehmien pääluvun lisääntyessä samanaikaisesti vain 2 prosentilla.

Kolhoosien ja neuvostotilojen maitotuotannon lisäämiseen on pyrittävä siten, että lisätään lypsykarjaa ja

samanaikaisesti kohotetaan karjantuottoisuutta. Lähi-
vuosien aikana saadaan viljelmien kutakin 100 ha kohti
25 lehmää, vastaavan lukumäärän ollessa nykyisin 14.

Huomautettakoon, että tasavallan karjatalouden tuot-
toisuus on jo nykyäänkin suurempi kuin porvarillisessa
Eestissä, mitä osoittavat tilastot lehmän maitotuotok-
sesta (kiloissa) talouden kaikki eri muodot huomioonot-
taen.

1925	1614 kg	1950	1754 kg
1930	1910 kg	1953	2097 kg
1935	1981 kg	1956	2340 kg
1940	1976 kg	1957	2639 kg

Karjakannan lisääminen on tehnyt ajankohtaiseksi
runsaan, arvokkaan ja halvan rehun hankinnan.

Tällä alalla on jo tehty huomauttavaa työtä.

Eestin luonnonsuhteet, niittyjen ja laidunmaiden run-
saus ovat vaikuttaneet siihen, että maatalouden tärkeim-
mäksi alaksi on kehittynyt karjanhoito. Mutta ennen-
kuin nämä luonnonsuhteet on todella saatu edistämään
karjatalouden voimaperäistä kehitystä, on tarvittu
tehokkaita toimenpiteitä luonnonniittyjen ja -laidunmai-
den parantamiseksi, rehuvarojen nopeaksi lisäämiseksi.
Laidunmaiden parannustoita on suoritettu jo useita
vuosia.

Asian edistämiseksi toimivat myös tieteelliset tutki-
muslaitokset, sellaiset kuin Eestin maanviljelys- ja
maanparannusinstituutti, Jõgevan maataloudellinen tut-
kimislaitos, karjahoito- ja eläinlääkintäinstituutin Vänd-
ran koeasema ym. Tiedemiesten suorittamien tutkimus-
ten ja parhaiden talouksien kokemusten perusteella on
kehitetty monivuotisten laidunmaiden hoitomenetelmiä
(lannoitus, sekaheinän kylvö), niiden järkiperäisiä
käyttötapoja ja saatu todistettua luonnonvaraisten lai-
dunmaiden pintamuokkausten tehokkuus ravintoarvol-
taan parhaan ja tuotantokustannuksiltaan halvan
kesäravinnon hankkimiseksi karjalle.

Hyvää apua kylvölaidunmaiden järjestämisessä kol-
hoosit ovat saaneet tasavallan kahdeksalta maanparan-
nusasemalta sekä kone- ja traktoriasemien maanparan-
nususastoilta. Kolhooseissa ja neuvostotiloilla on vuo-
sien 1950—1958 välisenä aikana kuivattu suota

275 300 ha, suoritettu kaivutöitä 50 miljoonaa kuutiometriä ja korjattu kivet yli 200 000 ha laajuiselta alueelta.

Vuonna 1958 Eestissä oli kylvölaitumia 51 000 ha, vastaavan määrän oltua 1955 ainoastaan 13 000 ha. Kylvölaidumaiden laajentamiseksi ja parantamiseksi suoritettava työ jatkuu. Seitsenvuotissuunnitelman mukaan kylvölaitumia tulee olemaan 187 000 ha.

Samanaikaisesti sen työn kanssa, mitä tehdään karjan turvaamiseksi kesäravinnolla, kolhooseissa ja neuvostotiloilla on ryhdytty tehokkaiisiin toimenpiteisiin talviravinnon hankkimiseksi, t. s. luonnonniittyjen, monivuotisten heinämaiden, viljan ja rehukasvien satoisuuden lisäämiseksi.

Vuonna 1958 saatiin kaikin puolin hyvä sato. Leipäviljasato kohosi 1958 tasavallassa vuoteen 1957 verrattuna 15 prosentilla, perunasato 14 ja pitkäkuituisen pellavan sato 5 prosentilla.

Yhteistalouksien tärkeimpien alojen tuottoisuuden kohoaminen ja muiden alojen sopusuhtainen kehitys, jota osoittaa liha-, muna- ja muun maataloustuotannon jatkuva lisääntyminen, on vaikuttanut edullisesti talonpoikaiston taloudelliseen asemaan.

Kolhooseihin kuuluvan maalaisväestön hyvinvointi perustuu heidän yhteistaloutensa taloudelliseen vakavaraisuuteen ja tulojen lisääntymiseen, mikä vaikuttaa ansioihin. Työpäivä on kolhooseissa juuri se normiyksikkö, jonka avulla lasketaan kolhoosilaisten yhteistaloudessaan suorittama työ ja jonka perusteella tulot jaetaan maatalousosiuuskuntien jäsenten kesken. Kolhoosien rahatulot ovat vuosien 1950—1957 välisenä aikana kasvaneet miltei kolmekertaisiksi. Samassa suhteessa ovat lisääntyneet myös työpäiväansiot.

Eräänä esimerkkinä kolhooseihin liittyneiden talonpoikien taloudellisen aseman vaurastumisesta voi mainita maatalousosiuuskunta Estonian kolhoosilaiset. Tämän yhteistalouden rahatulot ovat vuodesta 1951 kasvaneet 1,2 miljoonasta 4,4 miljoonaan ruplaan 1957. Työpäivästä maksettu rahasumma on noussut kuudesta ruplasta 13 ruplaan. Kolhoosilaiset ovat työpäivästä saaneet rahapalkkion lisäksi luontoispalkkiona 1,5 kg

viljaa, 1,5 kg perunaa ja 1,5 kg rehua (heinää, olkea) yksityiskarjaansa varten.

Viime aikoina on muutamien kolhoosien jäsenet saaneet työpalkkansa rahassa. Koko Neuvostoliitossa, siis myös Eestissä on yhä enemmän ruvettu työpäivästä maksamaan rahaa, ei luontoispalkkiota, mikä on omiaan edistämään perhettään rakentavien nuorten elämää.

Yhteistaloudesta saamiensa tulojen lisääntyessä kolhoosilaiset parantavat elinolojaan, rakentavat ajanmukaisia asuntoja ja suorittavat suurempia varoja kysyviä ostoksia.

Eestiläisten talonpoikien parantunut taloudellinen asema osoittaa vakuuttavasti, että yhteistyö on ainoa varma tie, jota seuraten päästään kurjuudesta turvattuun vauraaseen elämään. Tämä kannustaa talonpoikia entistä tehokkaampaan työhön yhteistaloudessaan, koska se palvelee heidän henkilökohtaisia ja heidän valtionsa etuja.

Neuvostoliitossa alkoi keväällä 1957 parhaiden kolhoosien ja neuvostotilojen aloitteesta kansanliike karjataloustuotannon nopeaksi lisäämiseksi, jotta lähivuosien aikana voitaisiin saavuttaa USA lihan, maidon ja voin tuotannossa asukasta kohti.

Eestin maatalouden työntekijät ovat ansiokkaasti työskennelleet tämän yhteisen tehtävän ratkaisemiseksi. Tämä nähdään paitsi edellä esitetyistä karjatalouden tuotannon kasvua osoittavista tilastoista, myös seuraavasta vertailevasta taulukosta.

**Lihan, maidon ja voin tuotanto asukasta kohti
(kiloissa) 1958**

	Neuvostoliitto	USA	Neuvosto-Eesti
Maitoa	279	330	625
Lihaa	38	94	66,7
Voita	3,7	4	12,2 ¹

¹ vuodelta 1957.

Tasavalta on nyt naudan- ja sianlihan, munien, perunan ja vihannesten tuotannossa sivuuttanut porvarillisen Eestin saavuttaman tason päästen myös maidon tuotannossa lähelle sitä. Niinpä vuonna 1957 naudanlihaa tuotettiin 14 800 tonnia enemmän kuin 1939, sianlihatuotannon lisääntyessä samanaikaisesti 21 900 tonnilla. Munien kappaletuotanto Eestissä on nyt 5,5 miljoonaa porvarillisen Eestin munatuotantoa suurempi. Lehmien maitotuotos on nyt kolhooseissa 360 kiloa ja neuvostotiloilla 1230 kiloa korkeampi kuin yksityistalouksissa porvarillisen järjestelmän aikana.

Neuvostoliiton kommunistisen puolueen historiallisen 21. edustajakokouksen hyväksymät Neuvostoliiton kansantalouden kehittämistavoitteet vuosille 1959—1965, ovat viitoittaneet maataloustuotannon jatkuvan kohottamisen suurenmoisen ohjelman. Sen täyttämisen ansiosta väestö kyetään turvaamaan mitä erilaisimmilla ja laadullisesti parhailla elintarvikkeilla ja teollisuus maatalouden tuottamilla raaka-aineilla.

Maatalouden kokonaistuotanto tulee 1965 olemaan vuoteen 1958 verrattuna 1,7 kertaa suurempi. Tärkeimpien maataloustuotteiden tuotanto tulee 1965 olemaan tavoitteiden mukaisesti seuraava:

viljan — 10—11 miljardia puutaa,
sokerijuurikkaan — 76—84 miljoonaa tonnia eli 40—55 prosenttia suurempi kuin 1958,
raakapuuvillan — 5,7—6,1 miljoonaa tonnia eli 30—40 prosenttia suurempi kuin 1958,
pellavakuidun — 580 000 tonnia eli 3 prosenttia suurempi kuin 1958,
lihan (teuraspaino) — vähintään 16 miljoonaa tonnia eli puolta suurempi kuin 1958,
maidon — 100—105 miljoonaa tonnia eli 1,7—1,8 kertaa suurempi kuin 1958.

Vihannestuotannon lisäys tulee olemaan niin suuri, että pystyy täysin palvelemaan väestön tarpeita.

Eestin kohdalta nämä tavoitteet edellyttävät tasavalan maatalouden erikoistumista meijeritalouden ja rotukarjanhoidon alalle, lihantuotantoon ja pekoonisikojen hoitoon.

Kansan perustehtävän — saavuttaa ja ohittaa Yhdysvallat lihan tuotannossa asukasta kohti — täyttämiseksi Eestin maataloustyöntekijät ovat päättäneet täyttää seitsenvuotiskauden tehtävät viidessä vuodessa ja suurentaa seitsenvuotiskauden loppuun mennessä lihan tuotanto yli kaksikertaiseksi. Tämä merkitsee, että viljelmien 100 hehtaaria kohti tullaan 1965 tuottamaan 8100 kiloa lihaa, 1958 tuotannon oltua 4050 kiloa. Asukasta kohti lihan tuotanto tulee olemaan 120 kiloa vuodessa.

Samanaikaisesti suurenee maidon tuotanto 1,8—1,9 kertaiseksi. Viljelmien 100 ha kohti tuotetaan vuonna 1965 tasavallassa 64 tonnia maitoa vuoden 1958 tuotannon oltua 38 tonnia. Asukasta kohden tuotetaan tällöin maitoa yli 1000 kiloa ja voita noin 18 kiloa vuodessa.

Maidon kokotuotanto tasavallassa tulee 1965 olemaan 1,3 milj. tonnia. Seitsenvuotiskauden aikana suurenee viljan tuotanto suunnilleen 1,6—1,8 kertaa, perunan tuotanto 1,9 kertaa, vihannesten 1,7 kertaa ja pellavakuidun tuotanto 1,8 kertaa vuodesta 1958.

Laskelmat ovat reaaliset. Ne perustuvat paitsi saavutettuihin tuloksiin myös niihin konkreettisiin olosuhteisiin, joissa tuotannollisia tehtäviä joudutaan ratkaistaan. Viimemainitut ovat erittäin suotuisat työn tuottavuuden kohottamiselle. Sen jälkeen, kun on siirrytty sosialistiseen suurtuotantoon ja koneellistettu kaikki raskaimmat työt, maataloudesta on vapautunut huomattavasti työvoimaa, joka on siirtynyt teollisuuden palvelukseen. Siitä huolimatta jokainen maatalouden palveluksessa oleva tuottaa nyt maataloustuotteita miltei puolta enemmän kuin porvarillisessa Eestissä. Sosialistisessa maataloudessa on työn tuottavuus lisääntynyt moninkertaisesti.

Työn tuottavuuden jatkuvassa kohottamisessa on erittäin tärkeä merkitys paitsi maataloustöiden koneellistamisella, tieteen saavutusten ja parhaiden kokemusten käyttöön soveltamisella sekä erilaisten organisaatio- ja taloudellisten toimenpiteiden toteuttamisella myös sellaisilla moraalisluntoisilla vaikuttimilla kuin työntekijöiden taloudellinen kiinnostuneisuus työhön, isänmaallinen velvollisuuden- ja vastuuntunto sekä myös

maataloustyöntekijöiden parhaimmiston kannustaminen koko kansan taholta.

Vuoden 1958 alussa neuvostohallitus antoi tunnustuksensa eestiläisten talonpoikain työlle, palkitsemalla 1690 maatalouden kehittämisessä ansioitunutta henkilöä Neuvostoliiton kunniamerkeillä ja mitaleilla. Kuudelletoista parhaalle uurastajalle, mm. Tapan piirin Kaardiväelane kolhoosin karjakoille Leida Vinkelille ja Edith Ränille, Udeva neuvostotilan karjakolle Martta Malmanille, Paiden piirin Estonia kolhoosin karjakolle Erna Mihkelsonille, Harjun piirin Majakas kolhoosin sianhoitajalle Hilda Punalle ja Viljandin kone- ja traktoriaseman leikkuupuimurinkäyttäjälle Elmine Otsmanille myönnettiin sosialistisen työn sankarin arvo sekä Lenin-kunniamerkki ja kultamitali Sirppi ja Vasara.

Kaikki tällainen innoittaa ihmisiä, heidän nähdessään, miten korkealle arvostetaan heidän työnsä, ja havaiteksaan, kuinka erinomaisia mahdollisuuksia vapaa ja rakentava työ heille avaa.

Sosialistisen teollistamis- ja maatalouden kollektivisoimispolitiikan menestyksellinen toteuttaminen on johtanut sosialististen tuotantosuhteiden jakamattomaan voittoon niin kaupungissa kuin maaseudullakin ja sosialismin taloudellisen perustan luomiseen Eestin neuvostotasavallassa.

V. IHMISTEN ELÄMÄ ON MUUTTUNUT

Sosialistinen teollistaminen ja kolhoosijärjestelmän voitto ovat Eestissä ainaiseksi ajoiksi hävittäneet työtömyyden kaupungeista ja kurjuuden maaseudulta.

Tasavallan kansantalouden palveluksessa olevien työläisten ja virkailijoiden lukumäärä lisääntyy vuosi vuodelta, jota osoittavat seuraavat tilastot.

Työläisten ja virkailijoiden lukumäärä (tuhansissa)

1940	1945	1950	1955	1958
179	182	289	356	400

Työläisten ja virkailijoiden lukumäärä on vuoteen 1940 verrattuna lisääntynyt enemmän kuin 2,2 kertaisesti.

Palatkaamme vielä kivenhakkaaja Anton Vokkiin, häneen, joka menetti terveytensä ylivoimaisessa työssä kivilouhimolla. Hän on nyt tietenkin jo siirtynyt eläkkeelle, saaden kuukausittain eläkettä 800 ruplaa. Kysyttäessä hänen vointiaan hän vastaa:

— Elämämme on perin pohjin muuttunut. Tärkeintä siinä on kuitenkin se, että elämme kansanvaltiossa, sehän on nykyisin Eestille sopivin nimi. Joka askeleella tuntee, miten tavallisesta työtätekevästä ihmisestä huolehditaan.

Tajutaksemme täysin näiden sanojen merkityksen meidän on yleistettävä niitä elämästä otetuilla esimerkeillä ja tilastotiedoilla.

Neuvostoliiton kommunistisen puolueen 20. edustajakokous asetti tehtäväksi työtätekevien taloudellisen aseman ja kulttuuritason kaikinpuolisen kohottamisen.

Neuvostoliiton korkein neuvosto ja neuvostohallitus ovat viime vuosien aikana ryhtyneet moniin toimenpiteisiin kansan hyvinvoinnin kohottamiseksi: on suurennettu invalidi- ja vanhuuseläkkeitä, lyhennetty työaikaa kahdella tunnilla lauantaisin ja juhlapäivien aattoina, lisätty odottavien äitien loman pituutta, supistettu nuorison työpäivää kuudesta tunnista neljään tuntiin, lyhennetty kaivostyöläisten ja eräiden muiden työläisten työpäivää, poistettu lukukausimaksut korkeakouluista ja erilaisista opistoista, kohotettu heikommin palkattujen työläisten ja virkailijoiden palkkoja, poistettu lapsettomuusvero suuren kansalaisryhmän kohdalta, vapautettu kolhoosilaisten, työläisten ja virkailijoiden taloudet vuodesta 1958 alkaen kaikkien maataloustuotteiden pakollisesta luovutuksesta.

Niinpä työläisten ja virkailijoiden verottoman palkkaminiimin korottaminen on Eestissä alentanut verotussummaa 15 miljoonalla ruplalla vuodessa. Naimattomien ja pieniperheisten kansalaisten verotuksen muuttuminen on taas merkinnyt väestölle 58 miljoonan ruplan säästöä vuodessa. Pakollisten maataloustuotetoimistusten lakkauttaminen merkitsee yli 52 miljoonaa lisä-

tuloa vuodessa kolhoosilaisille ja muulle maaseutuväestölle.

Myös Eestin työtätekevät ovat tulleet kokemaan puolueen ja hallituksen huolenpidon työtätekevien terveydestä. Terveysten hoitolaitosten lukumäärä on tasavallassa noussut 58-sta (1940) 228-saan 1957. Samanaikaisesti sairaaloissa vuodesijojen määrä on kohonnut 5100-sta 10 500-taan. Mainittakoon, että Eestissä oli 1957 tuhatta asukasta kohti 9,5 sairassijaa. Koko Neuvostoliitossa tämä luku oli 7. Vuonna 1957 Eestissä oli 2627 lääkäriä (hammaslääkärit mukaanlaskettuna), vastaavan lukumäärän oltua 1940 vain 1056. Lääkärinhoito on Neuvostoliitossa maksutonta. Porvarillisessa Eestissä sensijaan jouduttiin sairaalamaksuina vuorokausittain suorittamaan — sairaalaluokasta riippuen — 1,5—5 kruunua. Kaikissa sairaaloissa perittiin lisäksi eri maksu jokaisesta kokeesta ja kaikenlaisesta erikoishoidosta. Leikkaus tuli potilaalle maksamaan 30—70 kruunua. Korkeiden lääkärimaksujen vuoksi väestön laajat kerrokset eivät käytännöllisesti katsoen voineet turvautua sairaalahoitoon.

Kommunistisen puolueen eräänä tärkeänä tehtävänä on perinpohjaisesti parantaa työtätekevien asuntooloja.

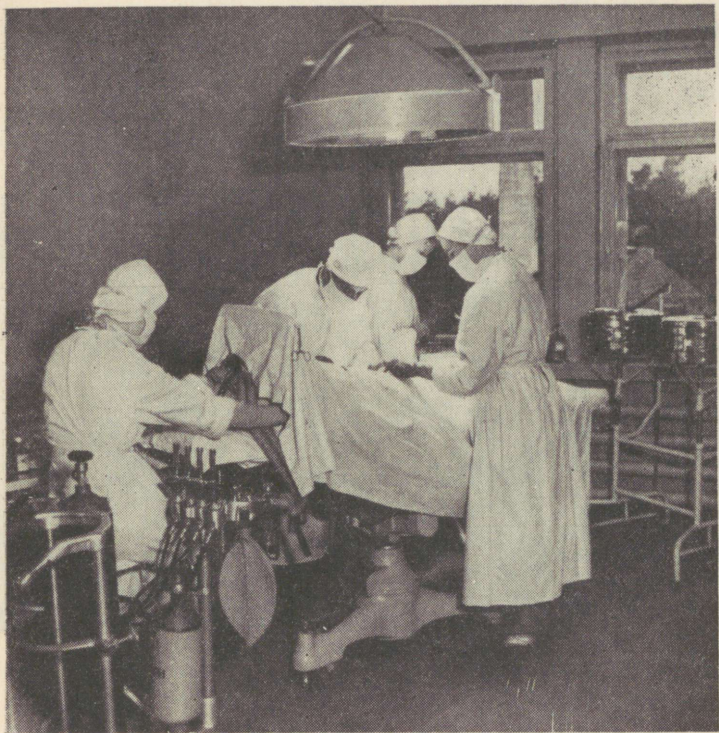
Eestin SNT:ssa on sodanjälkeisinä vuosina (1946—1958) valtion, erilaisten tuotantolaitosten ja paikallisuusneuvostojen johdosta, mutta samalla myös yksityisyrittäjien toimesta ja valtiolta saamansa lainan avulla rakennettu ja uusittu kokonaista 2 900 000 neliometriä asuintaloja.

Narva, tämä kutomotyöläisten kaupunki, joka sodan aikana tuli miltei kokonaan tuhotuksi, on nyt jälleenrakennettu. Sodan aiheuttamat vauriot on saatu korjatuiksi myös Tallinnasta, Tartosta ja muista kaupungeista.

Eestin palavakivialueelle on noussut uusia teollisuuskeskuksia: Kohtla-Järve, Jõhvi, Kiviõli, Ahtme ja Sompä.

Tasavallan asuntotilat olivat 1957 alussa jo suuremmat kuin sodan edellä 1940. Asunnontarve on kuitenkin yhä edelleenkin suuri.

Neuvostohallitus tekee kaikkensa asuntopulan poistamiseksi lähivuosien aikana.



Leikkaussali Tallinnan Nõmmen kaupunginosan uudessa sairaalassa.

Neuvostoliiton kommunistisen puolueen keskuskomitean ja Neuvostoliiton ministerineuvoston päätöksessä «Asuinrakennustoiminnan kehittämisestä» v. 1957 sanotaan:

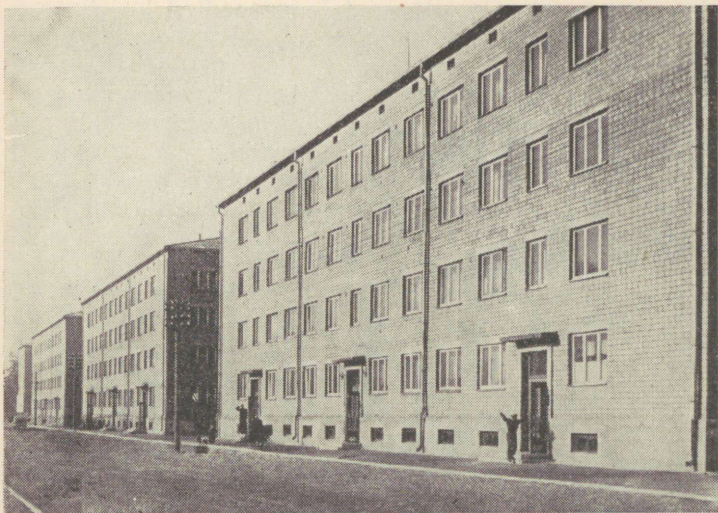
«Neuvostoliiton kommunistisen puolueen keskuskomitea ja Neuvostoliiton ministerineuvosto toteavat, että asuinrakennustoiminnan jatkuvalle kehittämiselle on nyt jo luotu tarvittavat edellytykset ja asettavat tehtäväksi asuntotilojen huomattavan lisäämisen tarkoituksella, että asuntopulasta päästään lähimmän 10—12 vuoden kuluessa.»



Narvan uusia asuintaloja.

Seitsenvuotiskauden loppuun mennessä Eestissä ratkaistaan pääpiirteissään asuntopula, sillä silloin tulee jokaista kaupunginasukasta kohden 8,2—8,5 m² asunto-tilaa. Sitä varten rakennetaan vuosina 1959—1965 lähes 2,4 miljoonaa m² asuntoja, t. s. 2 m² uutta asuntotilaa tasavallan jokaista asukasta kohti. Tähän määrään ei ole laskettu kolhoositalonpoikien taloja, joita on tarkoitus rakentaa 17 000.

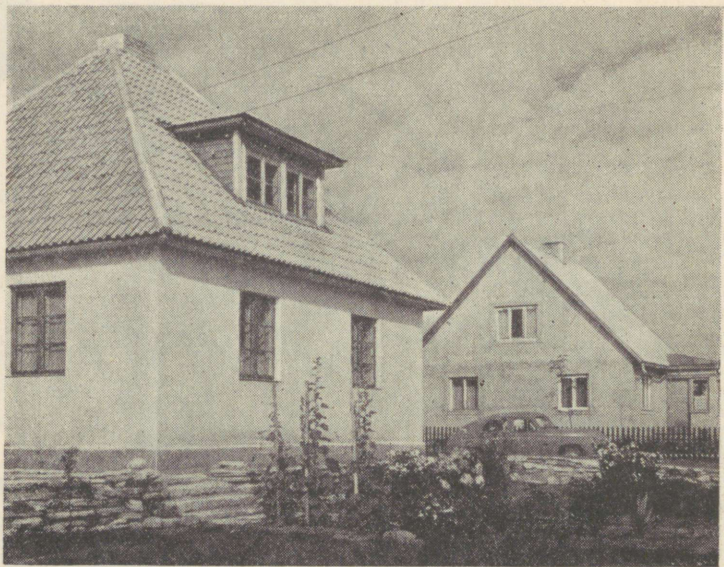
Tätä asuinrakennusohjelmaa täytetään hyvällä menestyksellä rakennustyöväestön antaumuksellisen työn ansiosta. Heidän joukostaan on viimeaikoina nousut lukuisia erinomaisia mestareita, joille tuottaa suurta moraalista tyydytystä kansan hyväksi suoritettava työ. Laajan kuuluisuuden tasavallassa ja koko maan rakennustyöväen keskuudessa on saavuttanut Tallinnan



Vastavalmistuneita asuintaloja Tallinnassa.

rakennusjärjestön muuraajien työryhmän johtaja, Neuvostoliiton korkeimman neuvoston jäsen Kristjan Kärber. Tämä monipuolinen rakennusmies, joka hallitsee muuraajan, rappaaajan ja maalarin ammatit ja omaa erinomaisia organisointikykyjä, on itse rakentanut monia taloja opastaen samalla monia rakennustyöläisiä asuintalojen rakentamisessa. Hallitus on arvostanut korkealle tämän rakennustyöläisen työn, myöntäen hänelle sosiaalistisen työn sankarin arvon.

Asuintalojen ja tuotantolaitosten laajamittainen rakentaminen vaatii paitsi pätevää työvoimaa myös rakennustarviketuotannon huomattavaa laajentamista. Siitä huolimatta, että rakennustarvikkeiden tuotanto on nyt monta kertaa suurempi kuin ennen sotaa (silloin valmistettiin esim. tiiliä keskimäärin 12—14 miljoonaa kappaletta vuodessa, vastaavan määrän noustessa 1957 200 miljoonaan kappaleeseen), rakennustarvikkeista on yhä edelleenkin suuri pula. Rakennustarvikkeiden tuotannon ja kysynnän saattaminen tasapainoon kuuluu tärkeimpiin tehtäviin.



Kolhoosilaisten omakotitalot Paiden piirissä.

Tällaisia ovat tilastot ja tällaista on todellisuus.

Kansantulon lisääntyminen on kuitenkin paras todistus kansan hyvinvoinnista. Se kasvoi Neuvostoliitossa 1957 yhtä asukasta kohti laskettuna 14 kertaiseksi vuoden 1913 kansantuloon verrattuna. Samaan aikaan USA:n kansantulo lisääntyi maan kutakin asukasta kohti laskettuna vähemmän kuin puolella ja Englannin ja Ranskan kansantulo suunnilleen 1,6 kertaiseksi.

Valtion vähittäishintojen alentuessa ja rahapalkan kohotessa työläisten ja virkailijoiden realipalkat ja kolhoosilaisten tulot ovat lisääntyneet. Vuonna 1945 Eestin teollisuustyöläisen keskipalkaksi laskettiin 397 ruplaa. Vuoden 1957 lopulla se oli jo noussut 868 ruplaan ja kansantalouselineuvoston alaisissa tuotantolaitoksissa jopa 904 ruplaan. Tasavallan kolhoosien rahatulot kasvoivat vuosien 1950—1957 välisenä aikana 227 miljoonasta ruplasta 677 miljoonaan ruplaan eli lähes kolmin-

kertaisiksi, kolhoosien jakamattomien varojen lisääntyessä tänä aikana 269 miljoonasta ruplasta 576 miljoonaan ruplaan. Tämän ansiosta kolhoosit saattoivat 1956 käyttää pääomasijoituksiaan eri tarkoituksiin 3,1 kertaa enemmän kuin 1950.

Koko neuvostokansan, siis myös Eestin työtätekevien taloudellisen hyvinvoinnin lisääntyminen näkyy selvästi elin- ja teollisuustarvikkeiden tuotannon lisääntymisestä samoin kuin myös valtion ja osuusliikkeiden (ravintolat ja ruokalot mukaanlukien) kauppavaihdon kasvusta.

Sodanjälkeisinä vuosina tapahtuneen tavaravaihdon lisääntyminen ilmenee seuraavasta taulukosta.

	1946	1950	1955	1958
Valtion ja osuusliikkeiden (ravintolat ja ruokalot mukaanlaskien) koko vähittäistavaravaihto (milj. rpl. vastaavien vuosien hinnoissa) . .	2328,5	2823,8	4064,3	5370,0

Teollisuus- ja elintarvikkeiden tuotannon lisääntyminen merkitsee Neuvostoliitossa samalla myös niiden kulutuksen lisääntymistä jokaisen neuvostoihmisen suorittaman työn määrästä ja laadusta johtuvassa laajuudessa. Niinpä Eestissä myytiin väestölle jo 1955 valtion- ja osuusliikkeiden välityksellä silkkikankaita 2,3 kertaa, polkupyöriä 3,7 kertaa, ompelukoneita yli 5 kertaa, rannekelloja 5,2 kertaa ja huonekaluja 3,4 kertaa enemmän kuin 1950. Huomattavasti enemmän kuin ennen myytiin myös puuvilla- ja villakankaita, jalkineita ja kulttuuri-tarpeita.

Valtion ja osuusliikkeiden myymälöiden välityksellä tasavallan väestölle myytiin 1955 lihaa 2,2 kertaa, lihasäilykkeitä 2,3 kertaa, kalasäilykkeitä 3,4 kertaa, voita 3,7 kertaa, kasvisöljyä 2,4 kertaa, margariinia 3,5 kertaa, sokeria 1,9 kertaa, maitoa 3,3 kertaa ja munia 2,2 kertaa enemmän kuin 1950.

Erilaisten tuotteiden myynti väestölle lisääntyy vuosi vuodelta. Eestin kauppaministeriön alainen kauppaverkosto myi tasavallan väestölle koko vuoden 1955

kuluessa 4531 tonnia makkaratuotteita, vastaavan määrän oltua vuoden 1957 ensimmäisen puolen vuoden aikana 2800 tonnia. Vuonna 1955 myytiin voita 2955 tonnia ja vuoden 1957 ensimmäisen kuuden kuukauden aikana 2489 tonnia. Maitoa myytiin vuoden 1957 ensimmäisen puoliskon aikana puolitoista kertaa enemmän kuin koko vuonna 1955.

Erilaisen tavaran myynti nousee vuodesta vuoteen. 1958 kasvoi tarveesineiden ja elintarvikkeiden myynti vuoteen 1957 verrattuna seuraavasti: liha — 39 prosentilla, makkaratuotteet — 24 prosentilla, lihasäilykkeet — 30 prosentilla, kalasäilykkeet — 25 prosentilla, voi — 6 prosentilla, sokeri — 14 prosentilla, puuvillakankaat — 24 prosentilla, ompelutuotteet — 19 prosentilla, nahkajalkineet — 12 prosentilla, huonekalut — 21 prosentilla, televisiovastaanottimet — 44 prosentilla, moottoripyörät — 30 prosentilla, henkilöautot — 14 prosentilla.

Valtio on käyttänyt huomattavasti enemmän varoja kuin aikaisemmin Eestin työtätekevien elin- ja sivistystarpeisiin. Viidennen viisivuotissuunnitelman aikana on valtion budjetista tähän tarkoitukseen käytetty varoja 635 miljoonaa ruplaa enemmän kuin neljännen viisivuotissuunnitelman aikana. Tasavallan väestö sai 1955 työläisten ja virkailijoiden sosiaalivakuutusrahastosta maksettavia eläkkeitä ja avustuksia, maksuttomia tai edullisilla ehdoilla pääsylippuja sanatorioihin, lepokoteihin ja lastenhoitolaitoksiin, suuriperheisille ja yksinäisille äideille maksettavia avustuksia ja oppilasstipendejä 23 prosenttia enemmän kuin 1950. Vuonna 1958 sosiaalivakuutusvaroja myönnettiin 335,7 miljoonaa ruplaa näiden määrärahojen oltua vuonna 1955 128,5 miljoonaa ruplaa. Jo 1956 Eestissä oli 120 vaki-naista lastenseimeä ja niissä 4576 hoitopaikkaa. Vuonna 1940 lastenseimeissä oli vain 240 hoitopaikkaa.

Vuonna 1958 tasavallassa toimi 40 sanatoriota, joista 31 lasten ja viisi lepokotia, joissa oli 4412 hoitopaikkaa.

Kansan hyvinvoinnin jatkuva nousu kuuluu neuvostoyhteiskunnan kehityslakeihin. Sosialistisen yhteiskunnan nykyisessä kehitysvaiheessa, kun neuvostokansan ponnistuksin on jo saatu luoduksi voimakas teollisuus ja



Tarton nahkajalkineiden tehdas.

laaja maataloustuotanto, on olemassa kaikki edellytykset työväenluokan, kolhoositalonpoikaiston ja sivistyneistön, t. s. kaikkien neuvostoihmisten elämän muuttamiseksi lähiaikoina entistä paremmaksi ja heidän alati lisääntyvien aineellisten ja henkisten tarpeittensa entistä paremmaksi tyydyttämiseksi.

Tavoitteet edellyttävät väestön roukavalion huomattavaa paranemista ja varsinkin sellaisten tarvikkeiden

kulutuksen lisäystä kuin maito, voi, liha, sokeri, vihannekset ja hedelmät.

Seitsenvuotissuunnitelma tarjoaa neuvostoihmisille paljon uutta. Se edellyttää työläisten ja virkailijoiden, varsinkin alempi- ja keskipalkkaisten ryhmien palkkojen kohoamista, minkä tuloksena alemmin palkattujen kuukausiansiot tulevat nousemaan 270—350 ruplasta 500—600 ruplaan. Samanaikaisesti eläkkeiden alimmaismäärät nousevat 300 ruplasta 400 ruplaan vuoteen 1963 mennessä. Vuonna 1966 eläkkeiden alimmaismäärää aiotaan kohottaa noin 450—500 ruplaan.

Tehtäviin kuuluu myös yleisen ruokailulaitosverkoston laajentaminen, sen työn parantaminen ja ruokalahintojen alentaminen. Ruokalahintojen lisäksi tullaan alentamaan myös eräiden tuotteiden hintoja.

Työläisten ja virkailijoiden reaalitytulot tulevat seitsenvuotiskaudella kasvamaan työntekijää kohti keskimäärin 40 prosentilla ja kolhoosilaisten reaalitytulot kolhoosien yhteistuotannon kasvun ansiosta myös vähintään 40 prosentilla.

Puolueen 20. edustajakokouksen päätösten mukaisesti 1960 aiotaan lopullisesti toteuttaa työläisten ja virkailijoiden työpäivän rajoittaminen 7 tuntiin ja 1962 siirtyä 40-tuntiseen työviikkoon. Kivihiili- ja vuorimalmiteollisuudessa maan alla työskentelevien työläisten työpäivää lyhennetään 6 tuntiin.

Vuodesta 1964 alkaen aiotaan vähitellen siirtyä 35—30-tuntiseen työviikkoon, t.s. maan alla ja terveyttä vahingoittavissa oloissa työskentelevien työntekijöiden siirtämiseksi 30-tuntiseen työviikkoon (viisi 6-tuntista työpäivää ja kaksi vapaapäivää) ja kaikkien muiden työntekijöiden siirtämiseksi 35-tuntiseen työviikkoon (viisi 7-tuntista työpäivää ja kaksi vapaapäivää), päättäen nämä toimenpiteet vuosina 1966—1968.

30—35-tuntiseen työviikkoon siirtyminen yhden vapaapäivän puitteissa merkitsee sitä, että työpäivä rajoittuu 5 tai 6 tuntiin.

Ottaen huomioon, että työläisten ja virkailijoiden enemmistön edut edellyttävät paremmin 6—7-tuntista työpäivää ja kahta vapaapäivää kuin 5—6-tuntista työ-

päivää 6-päiväisen viikon puitteissa, aiotaan siirtyä viisipäiväiseen työviikkoon, t. s. ottaa käyttöön kaksi vapaapäivää viikossa.

Työpäivän lyheneminen ja työviikon supistaminen ei edellytä palkan vähenemistä. Neuvostoliitossa tulee olemaan maailman lyhin työpäivä ja lyhin työviikko.

Seitsenvuotissuunnitelma avaa laajat näköalat Eestin kulttuurin kehitykselle. Neuvostovallan aikana on huomattavasti lisääntynyt varsinkin oppikouluissa opiskelevien lukumäärä, mikä ilmenee seuraavasta taulukosta (tuhansissa lukukauden alussa).

	1940/41	1945/46	1950/1951	1958/1959
Alkeis-, seitsenvuotisten ja oppikoulujen oppilasmäärä	119,6	125,2	148,6	156,0
Niistä 8—11 luokkalaisia	10,6	10,5	11,4	24,5

Lisäksi tasavallan 56 työläisnuorison koulussa ja kahdessa oppikoulussa, joissa opiskelu tapahtuu kirjeopiskelun avulla, opiskelee 13 300 opiskelijaa, joista oppikoulussa 9400. Lukuvuonna 1957/58 oppikoulun päättäneiden määrä oli lähes puolta suurempi kuin 1950/51. Lukuvuoden 1957/58 alussa tasavallan kouluissa oli 10 800 opettajaa, vastaavan määrän oltua lukuvuoden 1940/41 alkaessa 5200.

Eestissä on kuusi korkeakoulua, joissa 1957/1958 opiskeli noin 12 000 opiskelijaa. Vuoden 1940/1941 vastaava määrä oli 4740. Kutakin 92 asukasta kohti. Eestissä on nyt yksi opiskelija.. Tällaista tilastoa ei kykene esittämään yksikään parhaiten kehittyneistä kapitalistisista maista. Alkaneella seitsenvuotiskaudella tasavallan korkeammista oppilaitoksista valmistuu yli 15 000 erikoisasiantuntijaa eli yksi kolmannes osa enemmän kuin viimeksi kuluneen 7 vuoden aikana yhteensä.

Nämä tilastot ovat ymmärrettäviä jokaiselle työtätekevälle ihmiselle, joka on kokenut vaikeita aikoja porvarillisessa Eestissä, ja jokainen on ylpeä niistä. Kas, mitä tästä sanoo vanha tuttumme, Märjamaan Tasuja kolhoosin jäsen Liisa Silberg.

— Vanhempani eivät kyenneet kouluttamaan minua ylioppilaaksi, sillä heillä ei ollut varaa maksaa luku-kausimaksuja. Porvarillisen Eestin maalaisnuorisolla ei ollut mahdollisuutta ylioppilas- ja akateemisen sivistyksen hankkimiseen. Nyt on tilanne aivan toinen. Poikamme Evaldin ja tyttäreemme Lindan käytyä seitsemivuotisen koulun perhe yksimielisesti päätti, että heidän on jatkettava opiskeluaan oppikoulussa. Vuodet kuluivat aivan huomaamatta. Poikamme päätti Eestin maatalousakatemiaan ja työskentelee agronomina. Tyttäreemme aikoo jatkaa opintojaan yliopistossa.

Eestin nuorisolla, joka elää jatkuvasti parantuvan taloudellisen hyvinvoinnin ja kohoavan kulttuurin oloissa, on nyt olemassa kaikki mahdollisuudet sivistyksen hankkimiseen. Kuuden korkeakoulun lisäksi tasavallassa on 35 opistoa, vastaavan luvun oltua 1940 ainoastaan 17. Jokainen saa opiskella, mitä ikinä tahtoo, sitäkin suuremmalla syyllä, koska opiskelu on maksutonta ja opiskelijat saavat stipendin.

Vuonna 1940 opistoissa ja muissa erikoisalan oppilaitoksissa opiskeli 2114 henkeä ja 1958/1959 12 800 henkeä (kirjeopiskelijat mukaanlaskien) oli 6 kertaa enemmän kuin 1940.

Tämän ansiosta Eestissä on kehittynyt neuvostosivistyneistö.

Nykyaikana on Eestissä jokaista 10 000 asukasta kohti 448 erikoisasiantuntijaa, jotka ovat saaneet joko korkeamman tai erikoiskoulutuksen. Vertailun vuoksi sanottakoon, että 1940 oli erikoisasiantuntijoita vain 127. Nykyinen luku ylittää vastaavan suhteen jokaiseen kapitalistiseen valtioon verrattuna.

Koska viime vuosina on kiinnitetty riittämätöntä huomiota työopetukseen on nyt varttuvan sukupolven valmistamiseksi entistä parempaan elämään ja työhön, Neuvostoliitossa parhaillaan käynnissä yleissivistävän koulun ja korkeakoulun uudestijärjestely. Varmaa on, että opetusjärjestelmän ja asiantuntijakoulutuksen parantaminen tulee mitä parhaalla tavalla vaikuttamaan kommunistisen rakennustyön suurenmoisten suunnitelmien toteutumiseen.

Puolue ja hallitus huolehtivat kotimaan tieteen kehit-

tämisestä. Eestin vuonna 1946 perustettuun tiedeakatemiaan kuuluu nykyisin 20 akateemikkoa ja 13 kirjeenvaihtajajäsentä. Vuonna 1940 Eestissä oli 24 tieteellistä laitosta, 1957 sensijaan 40. Tieteellisten tutkimuslaitosten lukumäärä on tänä aikana lisääntynyt enemmän kuin puolella ja tieteellisen työn tekijäin määrä 544-stä (1940) 1899 henkeen (1957). Tieteen työntekijöistä oli 1957 tohtereita 65 ja tieteiden kandidaatteja 477.

Sangen kuvaava on Eestin kulttuuri- ja valistuslaitosten kehitys. 1940 tasavallassa oli 896 yleistä kirjastoa, joissa kirjojen nidosmäärä oli 989 000 kappaletta. 1958 Eestin kaupungeissa ja maaseudulla oli 1407 yleistä kirjastoa ja niissä yli 7 miljoonaa kirjaa. Lisäksi 1958 tasavallassa toimi 312 elokuvalaitosta (1940 vastaava luku 56), 9 teatteria, 26 museota jne.

Eestissä on neuvostovallan aikana saavutettu hyviä tuloksia kustannustoiminnassa. 1958 kustannettiin 1139 kirjaa, vastaavan määrän oltua 1940 vain 266. 1958 niiden yhteinen painosmäärä nousi 7,1 miljoonaan, eestin kielisen kirjallisuuden muodostaessa tästä määrästä 6,2 miljoonaa kappaletta, eli enemmän kuin 6 kirjaa asukasta kohti. Kirjojen keskimääräiset painokset ovat Eestissä ainakin 5 kertaa suuremmat kuin porvarillisessa Eestissä ja kaunokirjallisuuden osassa 8—10 kertaa suuremmat kuin silloin. Vuonna 1958 tasavallassa myytiin asukasta kohti kirjallisuutta noin 40 ruplan arvosta. Eesti on tässä suhteessa ensimmäisellä sijalla Neuvostoliitossa.

Tilauksien ja yksityisnumeroiden myynnin välityksellä tasavallassa leviää yli 200 000 kappaletta Neuvostoliiton keskusjulkaisuja, ulkomaalaisia ja paikallisia sanoma- ja aikakauslehtiä. Eesti on ensimmäisellä tilalla koko Neuvostoliitossa asukasta kohti tulevan sanomalehti- ja julkaisumäärän puolesta, sillä kutakin 1000 asukasta kohti leviää 965 päivälehteä ja aikakausjulkaisua, mikä merkitsee sitä, että jokaiseen kotiin tulee useampia lehtiä ja julkaisuja.

Sodan jälkeen perustettu Tallinnan elokuvastudio sai vuoden 1959 alkuun mennessä valmiiksi 9 täysimittaista ja 3 lyhyttä taide-elokuvaa (eräät tehtiin yhdessä Lenfilmin kanssa), 65 dokumenttielokuvaa ja noin 500

uutiskatsausta. 176 taide-elokuvaa on käännetty eestin kielelle.

Erittäin laajaksi on kehittynyt radiotoiminta. Touku-kuun 1 päivänä 1958 Eestissä oli 240 300 radiovastaan-otinta, joista maaseudulla noin 70 000. Vuonna 1955 Tal-linnaan saatiin voimakas televisiokeskus. Televisio-vastaanotinten määrä lisääntyy jatkuvasti.

Havainnollisena todisteena Eestin kulttuurin kukois-tuksesta oli se menestys, minkä Eestin taide- ja kirjalli-suuspäivät saavuttivat joulukuussa 1956 Moskovassa.

Yli satatuhatta moskovalaista kävi taidepäivien aikana järjestetyissä teatteriesityksissä, konserteissa, kirjallisuusilloissa, näyttelyissä ym. tilaisuuksissa.

Moskovalaiset antoivat kiittävän arvostelunsa Eestin teattereiden, solistien, kuorojen, omatoimisuustaideryh-mien, taiteilijoiden ja kirjailijoiden esityksistä.

Suurista ansioista näyttämätaiteen kehittämisessä Eestin Vanemuine ja Estonia teattereille myönnettiin Työn punaisen lipun kunniamerkki ja Eestin taiteen ansioituneimmille edustajille Neuvostoliiton kansan-taiteilijan arvonimi. Suuri ryhmä eestiläisiä kulttuuri-työntekijöitä palkittiin samalla erikoisansioista taiteen ja kirjallisuuden kehittämisessä Neuvostoliiton kun-niamerkeillä ja mitaleilla.

*

Alkaneella seitsenvuotiskaudella rakennetaan Eestin kaupunkeihin ja maaseudulle uusia kouluja, lastentar-huja ja -seimiä, sairaaloita, valistustaloja ja muita yleishyödyllisiä laitoksia. Liikuntakasvatus, urheilu ja matkailu kehittyvät. Sanalla sanoen väestöllä tulee ole-maan entistä paremmat mahdollisuudet kulttuuri- ja muiden tarpeittensa tyydyttämiseen.

Näin Eestin kansa elää, tekee työtä ja rakentaa onnellista ja valoisaa elämäänsä.

Hyvällä menestyksellä kansantaloutta ja kulttuuria kehittävän kansamme suurimpana pyrkimyksenä on pysyvän rauhan säilyttäminen. Eestin kansa, jolla on takanaan raskaita koettelemuksia, ja joka nyt kuuluu neuvostokansojen veljesperheeseen, katsoo varmana valoisaan tulevaisuuteensa.

SISÄLLYS:

I. Tuoreita historianlehtiä	5 siv.
II. Veljellinen keskinäisapu	21 siv.
III. Teollisuuden nopea ja sopusuhtainen kehitys	27 siv.
IV. Uutta maaseutua	53 siv.
V. Ihmisten elämä on muuttunut	72 siv.

muutuskatsaus. 170 laide-ekuvaa on käännetty seitsemään kieleen.

Erstlin laajaksi on kehittyvä radiotoiminta. Toukokuun 1-päivänä 1958 Eesti-Radiol oli 240 300 radiolainajaa, joista maassamme noin 70 000. Vuonna 1958 1-4 kuukauden saaliin voimakas televisiokehitys. Televisiolainajamäärä on kasvanut jatkuvasti.

Eläkeläisilmoitustena Eesti kultuurin kokonaiskuvasta oli se menestys, mikä Eesti taide- ja kirjallisuuspäivät saavuttivat joulukuussa 1956 Moskovassa.

Yli satatuhatta moskvalaista kävi neljäpäivän aikana järjestetyssä taiteilijapäivässä, konferenssissa, kirjallisuuspäivässä ja kulttuurisesssessä.

Moskvalaisten antamat kiitokset arvostettiin suuresti. Tiedettiin, että meidän kulttuurin arvostus on kasvanut ja meidän kulttuurin kehitys on edennyt.

Meidän kulttuurin kehitys on edennyt ja meidän kulttuurin arvostus on kasvanut.

Meidän kulttuurin kehitys on edennyt ja meidän kulttuurin arvostus on kasvanut.

Meidän kulttuurin kehitys on edennyt ja meidän kulttuurin arvostus on kasvanut.

Meidän kulttuurin kehitys on edennyt ja meidän kulttuurin arvostus on kasvanut.

Meidän kulttuurin kehitys on edennyt ja meidän kulttuurin arvostus on kasvanut.

Meidän kulttuurin kehitys on edennyt ja meidän kulttuurin arvostus on kasvanut.

Meidän kulttuurin kehitys on edennyt ja meidän kulttuurin arvostus on kasvanut.

Meidän kulttuurin kehitys on edennyt ja meidän kulttuurin arvostus on kasvanut.

Meidän kulttuurin kehitys on edennyt ja meidän kulttuurin arvostus on kasvanut.

Meidän kulttuurin kehitys on edennyt ja meidän kulttuurin arvostus on kasvanut.

Meidän kulttuurin kehitys on edennyt ja meidän kulttuurin arvostus on kasvanut.

Meidän kulttuurin kehitys on edennyt ja meidän kulttuurin arvostus on kasvanut.

Meidän kulttuurin kehitys on edennyt ja meidän kulttuurin arvostus on kasvanut.

Meidän kulttuurin kehitys on edennyt ja meidän kulttuurin arvostus on kasvanut.

Meidän kulttuurin kehitys on edennyt ja meidän kulttuurin arvostus on kasvanut.

Meidän kulttuurin kehitys on edennyt ja meidän kulttuurin arvostus on kasvanut.

Meidän kulttuurin kehitys on edennyt ja meidän kulttuurin arvostus on kasvanut.

Meidän kulttuurin kehitys on edennyt ja meidän kulttuurin arvostus on kasvanut.

Meidän kulttuurin kehitys on edennyt ja meidän kulttuurin arvostus on kasvanut.

Meidän kulttuurin kehitys on edennyt ja meidän kulttuurin arvostus on kasvanut.

Meidän kulttuurin kehitys on edennyt ja meidän kulttuurin arvostus on kasvanut.

Meidän kulttuurin kehitys on edennyt ja meidän kulttuurin arvostus on kasvanut.

Meidän kulttuurin kehitys on edennyt ja meidän kulttuurin arvostus on kasvanut.

Meidän kulttuurin kehitys on edennyt ja meidän kulttuurin arvostus on kasvanut.



